

OSOBY

Josef Gross, ředitel úřadu
Jan Baláš, náměstek ředitele
Zdeněk Mašát, vedoucí překladatelského střediska Jan
Kunc, ptydomet
Helena, předsedkyně
Marie, sekretářka na překladatelském středisku Hana,
sekretářka ředitele
J. V. Perina, učitel ptydepe
Václav Kubš
Jirka, pozorovatel
Ivo Kalous, úředník
Šuba
Tři úředníci

PRVNÍ OBRAZ

Kancelář ředitele: větší kancelářský stůl, menší stolek s psacím strojem, na zdi hasicí přístroj, v pozadí věšák. Scéna je chvíli prázdná, pak zadními dveřmi vstoupí Gross, odloží svrchník na věšák, usedne ke stolu a začne se probírat v hromádce došlých dopisů. Letmo je čte a pak je buď odhazuje rovnou do koše, nebo odkládá stranou. U jednoho dopisu se najednou zarazí, chvíli do něho pozorně hledí a pak si ho začne číst nahlas.

Gross *léte! Ra ko hutu d dekotu ely trebomu emusohe, vdegar yd, stro
renu er gryk kendy, alyv zvyde dezu, kvyndal fer tekynu sely. Degto
yl tre entvester kyleg gh: orka epyl y bodur deptydepe emete. Grojto af
xedob yd, kyzem ner osonfterte ylem kho dent d de det detrym gynfer
bro enomuz fechtal agni laj kys defyj rokuroch bazuk suhelen.
Gakvom ch ch lopve rekto elkvestrete. Dyhap zuj bak gydaloX ibem
nyderix tovan*

gyp. Ykte juh geboj. Fys dep butrop gh

!Gross ani nezpozoroval,

že mezitím tiše postranními dveřmi

vstoupili Baláš s Kubšem.

Baláš opatrně zakašle I

Vy jste tady?

Baláš Teprve chvíli

Gross Nic jsem neslyšel

Baláš Vstoupili jsme tiše.

Gross Co mi nesete?

Baláš Jdeme s dotazem.

Gross Mluvte!

Baláš Kam má tady kolega Kubš evidovat došlou korespondenci? Ale,

Gross kolego náměstkú, to je přece jasné: do evidenčního sešitu! Je už

Baláš popsán. Vid', Kubši?

!Kubš pňkývne I

Gross Z.

Baláš **V**Bohužel.

Gross Sakra !Nou což - je třeba opatřit nový!

Baláš Na nový nemáme prostředky. Vid', Kubši?

IKubš zakroučí hlavou I

Gross Jakto? Copak nebylo naplánováno pro tento kvartál zakoupení dvou evidenčních sešitů?

Baláš Bylo. Ale v rámci boje za úspornost nám byly všechny plánované náklady zkráceny na polovinu, takže jsme mohli zakoupit pouze jeden sešit, a ten je, jak řečeno, popsán. Vid', Kubši?

IKubš přikvne. Gross mu dá peníze I

Gross Zde máte na nový sešit!

IKubš bere peníze, oba se Zdvořile uklánějí I

Baláš Děkujeme, kolego řediteli, srdečně děkujeme *IBaláš s Kubšem odejdou postranními dveřmi.*

Gross bere opět svůj dopis

a pátravě do něho hledí.

Zadními dveřmi vstoupí Hana,

v kabátě a s taškou I

Hana Dobré jitro

Gross *jnevzhlednul* Dobré jitro

IHana si odkládá kabát na věšák, přezouvá se,

pak usedá k malému stolku,

vyndá si z tašky zrcátko, hřeben, zrcátko opře o psací stroj

a začíná se česat.

Česání bude její ústřední činností

po celou hru, přeruší je vždy jen

v nejnútnejších případech.

Gross se na ni chvíli

kradmo dívá, pak se k ní obrátí

Haničko

Hana Prosím, kolego řediteli?

Gross *I ukazuje jí svůj dopis I* Nevíte, co to je?

Hana *I přelétne dopis očima I* To je velice důležité úřední vyrozumění, kolego řediteli.

Gross Vypadá to jako náhodné shluky písmen

Hana Na první pohled snad, ve skutečnosti to a-e má svůj pevný řád. Je to totiž psáno v ptydepe.

Gross V čem?

Hana V ptydepe.

Gross V ptydepe? Co to je?

Hana Nový úřední jazyk, který teď v našem úřadě zavádějí. Mohu si dojít pro mléko?

Gross U nás se zavádí nějaký nový jazyk? Jak to, že o tom nic nevím? Asi

Hana vám to zapoměli říct. Mohu si dojít pro mléko?

Gross Kdo si to vymyslel?

Hana Je-to zřejmě nějaká širší akce, Květa mi říkala, že u nich s tím taky přišli.

Gross Kolega náměstek o tom ví?

Hana Jo. Mohu si dojít pro mléko?

Gross Běžte!

*Hana si bere ze své tašky prázdnou láhev
a rychle odchází zadními dveřmi.*

*Gross přechází zadumaně po místnosti,
opět nezpozoruje, že sem mezitím*

postranními dveřmi vstoupí Baláš s Kubšem.

Baláš zakašle. Gross Vy jste tu zas? Baláš Jdeme vám oznámit, že jsme právě zakoupili nový evidenční sešit. Leží na Kubšově stole. Vid', Kubši?

IKubš přikývne

Tak vidíte!

Gross Nechtějí nám ho ale na autentizačním oddělení autentizovat. Proč?

Baláš Nový sešit není podchycen nákupním oddělením, protože nebyl

Gross zakoupen za úřední peníze, a tedy právně vlastně neexistuje. Vid',

Baláš Kubši?

IKubš přikývne

Gross Řekněte, ať ho autentizují z mého příkazu na mou osobní

odpovědnost! Mám teď dobrou pozici a myslím, že si to mohu dovolit.

Výborně! Mohl byste nám to pro jednoduchost dát písemně? Riskuji rád, ale

Baláš Hazardér nejsem! Musí vám stačit ústní příkaz Zkusíme je ukecat! Kubši,

Gross Jdem!

Baláš *IBaláš s Kubšem chtějí odejít, Gross je však zarazí I*
Kolego náměstků -

Gross Prosím, kolego řediteli?

Baláš Vy víte o tom novém jazyku?

Gross Slyšel jsem o tom cosi. Myslím, že tuhle kolega Kubš mi o tom před

Baláš časem říkal, neříkals mi to ty, Kubši?

!Kubš pfikývnel

Gross Nevíte, kdo dal pokyn, aby se to u nás zavádělo?

Baláš Kdo dal pokyn? Kubši, nevíš?

!Kubš rozpačitě pokrčí rameny!

Gross Já ne, takže jste to mohl být jedině vy, kolego náměstků! Baláš

Člověk dá za den tolik pokynů, že si to pak všechno už ani pořádně nepamatuje

Gross A to vás nenapadlo, že byste se měl poradit se mnou?

Baláš Nechtěli jsme vás zatěžovat takovou volovinkou

Gross Vy jste ale nemehlo!

Baláš Já už to víckrát neudělám

Gross Proč to vlastně zavádějí?

Baláš Je to takový experiment. Má prý zpřesnit úřední korespondenci a zavést do její terminologie pořádek. Říkám to správně, Kubši?

!Kubš přikývnel

Gross A to nařídil někdo odshora?

Baláš Přimo ne

Gross Abych pravdu řekl, moc se mi to nezdá. Slibte mi, že to celé ještě d,nes nějakou vhodnou formou pozastavíte! Nebudeme přece dělat někomu pokusného králíka!

!Zadními dveřmi se vrací Hana s mlékem!

Hana *!Baláši/* Dobré jitro

!Hana stavi mléko na stůl, otevírá je, pije, pak pokračuje v česání.

Baláš Zruším svůj pokyn, pokusím se stáhnout všechny dosud vydané ptydepové texty a nechám je pak přeložit do normálního jazyka. *jHaně!* Dobré jitro!

Gross Buďte tak laskav!

Baláš Nebudeme přece dělat někomu pokusného králíka!

Gross No vidíte!

Baláš Kubši, jdem!

!Baláš s Kubšem odejdou postranními dveřmi.

Gross jde k Hanimu mléku I

Gross Mohu?

Hana Samozřejmě, kolego řediteli.

!Gross se napije, pak usedne, pauza I

Gross Zvláštní vztah - mezi těmi dvěma!

Hana Víím o tom řadu podrobností

Gross Nechci je slyšet! Oba jsou vzomými pracovníky, ostatní mě nezajímá!

!Pauza. Gross se dívá opět do svého dopisu,

pak se obrátí k Haně

Ještě štěstí, že jsem to včas zarazil! To si mysleli, že se jim to bude někdo učit?

Hana Při našem úřadě bylo zřízeno zvláštní ptydepové učiliště. Gross

Dokonce! Chodí tam, prosím vás, někdo?

Hana Všichni mimo vás, kolego řediteli.

Gross Vážně?

Hana Bylo to nařízeno.

Gross Kým?

Hana Kolegou náměstkem.

Gross Cože? O tom mi nic neřekl! *!pauza!*

Stejně nechápu, jak mohou u nás úředníci ptydepe používat, když většina se to ještě nemohla naučit

Hana Od toho je tedy překladatelské středisko - ale prý jen jako

Co je?
Kolego řediteli, musíte nám ten příkaz přeci jen napsat! To určitě!
Gross Obraťte se nahoru!
 Ve vlastním zájmu
Hana Ve vlastním zájmu? Jakto?
Gross Když to podepíšete, velice tím všem našim úředníkům usnadníte práci
Hana - nebudou totiž nuceni psát o každém dopisu zvláštní evidenční
 doklad - a vzhledem k řečem, jaké se v poslední době mezi nimi
Gross objevují, byl by to od vás čin rozhodně taktický! Nemám pravdu,
Hana Kubši?
Gross *!Kubš přikývne I*
Hana Jaké řeči?
Gross Ale o tom nešťastném razítku
 Razítku? Co je s razítkem?
 Prý se při poslední inventarizaci ukázalo, že občas odnášíte svým
 dětem na hraní razítko s bankovním spojením

Baláš
přece
účetárna!
Účetárna
byla
přestěhov
ána do
sklepa.
Mohu si
dojít pro
housky?
To nařídil
taky on?
Ano.
To je pak
těžká
práce!
Mohu si
dojít pro
housky?
Běžte!
*!Hana si
bere Z
tašky
síťovku
a odchází
zadními
dveřmi.
Opět
nepozoro
vaně
vstoupí
postranní
mi dveřmi
Baláš s
Kubšem.
Baláš
zakašle I*

Gross Co je to za nesmysl? To razítko sice občas doma mívám, ale ne na hraní: musím si nosit faktury do bytu, abych je stihl všechny podepsat!

Nám to vysvětlovat nemusíte, kolego řediteli, ale znáte lidi! A vy

Baláš myslíte, že by se to touhle věcí zlikvidovalo?

Gross Ručím za to!

Baláš Tak si pro mě za mě napište ten příkaz, podepišu ho

Gross *IBalášvy'ndá rychle papír
a rozloží ho před Grossel*

Baláš Zde je, kolego řediteli.

IGross podepiše, Baláš rychle papír složí I

Děkujeme, kolego řediteli, srdečně děkujeme za celý náš úřad

IBaláš s Kubšem chtějí odejít

Gross Kolego náměstků

Baláš Přejete si, kolego řediteli?

Gross Už jste zrušil zavádění ptydepe?

Baláš Zatím ne

Gross Jak to ?

Baláš Čekáme na vhodný okamžik. Teď prý není nahoře příhodná atmosféra. Nechtěli bychom, aby se to jakkoli obrátilo proti nám. Vid', Kubši?

IKubš přikývne I

To jsou výmluvy!

Kolego řediteli, vy nám nevěříte, a to nás zraňuje!

Gross Obešel jste mě. Nechal jste přestěhovat účtárnu do sklepa. Kolego

Baláš řediteli, to je jen půl pravdy!

Gross A co je tedy druhá půlka?

Baláš Že jsem nařídil, aby od příštího roku bylo zřízeno ve sklepe větrání.

Gross Kubši, no řekni, nenařídil jsem to?

Baláš *IKubš přikývne I*

Gross A co světlo?

Baláš Pomocná účetní přinesla z domova svíčku.

Gross No jen aby!

Baláš Kubši, no řekni, nepřinesla?

(Kubš pokrčí rameny)

Kubš o tom neví, ale určitě přinesla, můžete se tam jít podívat. A

Gross stejně jste mě obešel! Nechal jste zřídit ptydepové učiliště, překladatelské středisko a vydal jste příkaz, že se musí všichni povinně učit ptydepe.

Baláš Mimo pracovní dobu!

Gross To je jedno.

Baláš Uznávám, že v pracovních věcech vás obcházet nesmím, ale pokud jde o příkazy týkající se mimopracovní doby, jsem přece svým vlastním pánem!

Gross Nevím v tomto okamžiku jak vám odpovědět, ale určitě na to nějaká pádná odpověď existuje!

Baláš Možná, že ano, možná, že ne. Ať tak či onak, nejde nám v tuto chvíli o nic jiného, než o dobro našeho úradu. Vid', Kubši? *(Kubš přikývne)*

Máme na ptydepe samozřejmě stejně kritický názor jako vy, domnívám se jen, že prokážeme-li ještě před nevyhnutelným krachem celé akce určitou dílčí iniciativu, moc nám to pomůže, a kdo ví, jestli nám právě na základě toho nebude přidělen konečně ten byfet, o který tak dlouho žádáme. Představte si, že úředníci by už nemuseli až do města pro svačinu!

Snad si tím skutečně pomůžeme k byfetu, ale to nemění nic na

Gross skutečnosti, že jste mě několikrát obešel a že si tu v poslední době děláte příliš mnoho věcí na vlastní pěst!

Já? No dovolte? Jdeme se s vámi poradit i o takové volovince, jako je

Baláš otázka nového evidenčního sešitu! Křivdíte nám, moc nám křivdíte!

Kolego náměstku, mám pro vás návrh!

Jaký?

Gross Buďme chvíli k sobě zcela upřímní - podstatně nám to zjednoduší situaci a urychlí vyjasnění stanovisek.

Baláš Přistoupíme na to, Kubši?

!Kubš přikývne I

Přijímám!

Gross Proč jste říkal, že máte na ptydepe kritický názor a že vám jde pouze o byfet, když ve skutečnosti v ptydepe věříte a jde vám o jeho co nejrychlejší zavedení?

Baláš Byla to taktika.

Gross Trochu krátkozraká!

Baláš Neřek bych

Gross Muselo vám být přece jasné, že dříve nebo později vaše úmysly prohlédnu!

Baláš Potřebovali jsme získat čas. Věděli jsme, že budete klást překážky, a šlo nám o to, abyste náš cíl pochopil až v okamžiku, kdy budeme náležitě silní v kramflekách a budeme tudíž schopni vašim překážkám úspěšně čelit. Teď už proti nám nic nezmůžete. Drtivá většina úředníků stojí bezvýhradně za námi, protože ví, že jedině ptydepe může postavit její práci na skutečně vědeckou bázi. Není to tak, Kubši?

!Kubš přikývne I

Gross Jenomže odpovědnost za náš úřad nesu já, kterému byla odevzdána důvěra, a na mně tudíž je, abych posoudil, co je v zájmu našeho úřadu a co ne. Zatím jsem tu stále ještě ředitelem!

Baláš Stanovisko mas obejít nemůžeme. Celý úřad vře a čeká na vaše slovo.

Gross Nenechám si diktovat davem!

Baláš Vy tomu říkáte dav, my tomu říkáme masy.

Gross. Vy tomu říkáte masy, ale je to dav. Jsem humanista a má koncepce vedení tohoto úřadu vychází z ideje, že každý úředník je člověk a musí být stále víc člověkem. Vezmeme-li mu ale jeho lidský jazyk, vytvořený staletou tradicí národní kultury, znemožníme mu tím, aby člověkem skutečně plně byl, a přímo ho tím uvrhneme do spárů odcizení. Jsem pro přes.;

nost v úředním styku, ale jen do té míry, do jaké humanizuje člověka.
V duchu tohoto svého nejnuitnějšího přesvědčení nemohu dát k
zavádění ptydepe nikdy svůj souhlas.

Baláš A to jste ochoten riskovat otevřený konflikt?

Gross Boj za vítězství rozumu a mravnosti stavím nad mír za cenu
jejich ztráty.

Baláš Co ty na to, Kubši?

IKubš rozpačité pokrčí rame1!Y1

Gross Navrhuji vám, abychom společně zapomněli na to, co se
právě stalo, a rozešli se v klidu dřív, než budu donucen brát to
celé vážně.

*IKrátká pauza. Zadními dvěma přijd~ Hana se sířovkou
plnou housek. Uloží je do tašky,
usedne a začne se česat.*

Baláš se obrátí na Kubšel

Baláš Zdá se, že zatím není zralý na věčný rozhovor. Přecenili jsme ho. Nevadí.

Dáme mu ještě - /*ivá se na hodinky I - co říkáš, hodinu?*

IKubš pflkývnel

Čas je na naší straně. Za hodinu se s ním už mazlit nebudeme.

Trpělivost mas je velká, ale není nekonečná. Bude litovat.

Jdem!

IBaláš s Kubšem odejdou postranními dvřřmil

Gross Neslýchané!

IGross usedne, spatří své vyrozumění,

vezme je a chvílku se do něho dívá,

pak se obrátí k Haně!

Haničko

Prosím, kolego řediteli?

Hana Vy umíte ptydepe?

Gross Ne.

Hana A jak jste tedy poznala, že to je úřední vyrozumění?

Gross V první etapě bylo prý ptydepe použito pouze v jediné akci,

Hana

totiž k formulaci jistých závažných úředních vyrozumění, která teď postupně někteří úředníci dostávají.

Gross **Čeho se týkají ta vyrozumění?**

Hana Prý jsou v nich těmto úředníkům sdělovány zásadní závěry, vyplývající z výsledků poslední inventarizace na jejich úseku. Vážně?

Gross Jakého druhu bývají ty závěry?

Hana Nejrůznější, prý velmi kladné, i velmi záporné.

Gross Zatracené razítko! Odkud to všechno máte?

Hana Slyšela jsem to dneska v mlékárně.

Gross Kde jste říkala, že je to překladatelské středisko?

Hana První patro, číslo šest. Musí se projít ptydepovým učilištěm. Aha,

Gross bývalá účtárna! Odcházím na oběd

*I*Gross *vezme se stolu své vyrozumění a odchází rychle zadními dveřmi* **I**

Hana **Ivolá za ním** **I** Nechte si chutnat, kolego řediteli, je dneska husa!

KONEC PRVNÍHO OBRAZU

DRUHÝ OBRAZ

Ptydepové učiliště: v pozadí katedra, vpředu čtyři židle. Za katedrou stojí Perina a přednáší čtyřem úředníkům, sedícím na židlích zády v popředí. Je mezi nimi Kalous.

Perina Ptydepe, jak víte, je jazykem syntetickým, budovaným na přísně vědeckém základě, s maximálně racionální gramatikou a neobyčejně rozsáhlou slovní zásobou. Je to jazyk naprosto exaktní, schopný daleko přesněji než kterýkoli běžný živý jazyk vyjádřit všechny jemné formulační finesy závažných úředních textů. Důsledkem této přesnosti je ovšem mimořádná složitost a obtížnost ptydepe: čeká vás mnoho

měsíců intenzivní práce, která může být korunována" úspěchem jen tehdy, když se bude opírat o píli, vytrvalost, kázeň, talent a paměť. A samozřejmě o víru - bez nezlomné víry v ptydepe se ptydepe ještě nikdy nikdo nenaučil. A nyní stručně k některým základním principům ptydepe: přirozené jazyky vznikaly, jak známo, živelně, nekontrolovatelně, tak říkajíc nevědecky, a jejich struktura je tedy v určitém smyslu vlastně diletantská. Pro úřední styk nejzávažnějším nedostatkem přirozených jazyků je přitom nespolehlivost, vyplývající z nedostatku jednoznačnosti a nezaměnitelnosti jejich základních stavebních jednotek - slov. Všichni víte, že u přirozeného jazyka stačí kolikrát zaměnit jedno písmeno druhým (tráva - kráva, kůl - vůl) nebo prostě jedno písmeno ubrat (posel - osel) a změní se celý význam slova. A to nemluvíme o homonymech: co nepříjemností v úředním styku může způsobit, když se dvě slova s různými významy píšou stejně (ženu - ženu) nebo skoro stejně (potkán - potkan). Smyslem ptydepe je zaručit cílevědomým omezením všech vzájemných podobností mezi slovy každému sdělení takový stupeň přesnosti, spolehlivosti a jednoznačnosti, jaký je nedosažitelný žádném přirozeném jazyce. Ptydepe přitom vychází z tohoto předpokladu: mají-li se slova navzájem co nejméně podobat, musí být tvořena co možná nejméně pravděpodobnými kombinacemi písmen, což znamená, že tvoření slov musí vycházet z takových principů, které povedou k nejvyšší možné redundanci jazyka. Redundance totiž - jako rozdíl maximální a skutečné entropie, vztažený na maximální entropii a vyjádřený v procentech - postihuje právě onu nadbytečnost, o kterou je vyjádření určité informace v daném jazyce delší a tedy méně pravděpodobné, než by bylo její vyjádření v jazyce s maximální entropií, v němž mají všechna písmena stejnou pravděpodobnost výskytu. Stručně řečeno: čím větší má jazyk redundanci, tím je spolehlivější, neboť tím menší je nebez

pečí, že. záměnou písmene, přehlédnutím nebo překlepem bude
pozměněn význam textu.

I Zadními dveřmi vstoupí Gross

se svým vyrozuměním v ruce,

projde místností

a odejde postranními dveřmi I

Jak ptydepe své vysoké redundance konkrétně dosahuje? Jednoduše:
důsledným uplatněním takzvaného principu šedesátiprocentní
nepodobnosti, což znamená, že kterékoli ptydepové slovo se musí lišit
nejméně šedesáti procenty svých písmen od kteréhokoli jiného stejně
dlouhého ptydepového slova, přičemž kterýkoli jeho úsek se musí
stejným způsobem lišit od kteréhokoli ptydepového slova své délky,
tj. kteréhokoli kratšího slova než to, jehož je úsekem. Tak například ze
všech pětípísmenových kombinací šestadvaceti písmen abecedy,
kterých je celkem 11 881 376, lze vybrat 432 kombinace, lišící se
navzájem třemi písmeny, tj. šedesáti procenty z celkového počtu.
Z těchto 432 kombinací jich 17 splňuje i ostatní podmínky a tvoří
tedy ptydepová slova. Z toho je také jasné, proč se v ptydepe vyskytují
často i velice dlouhá slova.

Kalous *Ihlásí se!* Prosim –

Perina Prosim?

Kalous | *vstane* | Mohl byste nám říct, které je nejdelší ptydepové
slovo? | *Usedne* |

Perina Zajisté. Je to označení pro rorýse říčního, které má 319 písmen. Avšak
dál: jak ptydepe řeší problém přehlednosti a vyslovitelnosti takto
dlouhých slov? Jednoduše: písmena jsou prokládána i uvnitř slova tu a
tam mezerami; takže slovo je tvořeno potom vlastně určitým větším
nebo menším počtem takzvaných podslov. Přitom ale ani délka slov –
jako ostatně nic v ptydepe – **není náhodná. Slovní zásoba ptydepe
je totiž budována podle zcela logického principu: čím obecnější vý-
znam, tím kratší slovo.** Tak například dosud nejobecnější známý

pojmem, totiž "cokoliv", se v pytydepe řekne gh, tedy slovem o pouhých dvou písmenách. Existuje sice slovo ještě kratší, totiž f, to však nenese zatím žádný význam. **Jestlípak by mi někdo z vás dovedl říct proč? No?**

Ihlási se jediný Kalous!

Tak Kalous!

Kalous *fvstane*J Prosím, to je rezerva pro případ, že věda objeví něco ještě obecnějšího než "cokoliv".

Perina Správně, Kalous! Máte jedničku!

KONEC DRUHÉHO OBRAZU

TŘETÍ OBRAZ

Sekretariát překladatelského střediska: je to trochu kancelář, trochu jakási čekárna nebo předpokoj. Jeden kancelářský stůl, několik židlí nebo křesel, případně malý konferenční stolek. Na něm sedí Mašát, na klíně má papír s broskvemi, které s požitkem pojídá. Zadními dveřmi vstoupí Gross se svým vyzněním v ruce.

Gross Dobrý den.

Mašát *Is plnou pusou* **I** Dobrý den.

Gross Jdu se seznámit s provozem překladatelského střediska. Jsem ředitel tohoto úřadu.

Mašát *Is plnou pusou*J Vy jste kolega ředitel?

Gross Ano, Gross.

IMašát zvolna sesedne, dojídá, utírá si ruce do kapesníku a jde ke Grossovi!

Mašát Těší mě. Nezlobte se, že jsem vás nepoznal, ale jsem tu teprve krátce, ještě jsem nestačil poznat všechny zaměstnance. Jsem Mašát, vedoucí překladatelského střediska. Posad'te se

*Mašát dojedl, skončil utírání, skládá kapesník
a pak podává Grossovi ruku. Oba usedají,
Mašát si zapaluje, Gross se prohledává,
ale cigarety nenalézá/*

Jeto tady všechno teprve v plenkách

Gross Chápu

Mašát **P**ereme se ještě s řadou dětských nemocí -

Gross To je jasné

Mašát **N**ení to celé jednoduchá záležitost

Gross **P**řirozeně -

Mašát **C**o by vás zajímalo konkrétně?

Gross **C**htěl bych vědět, jak máte překládání zorganizováno. Překládáte na počkání?

Mašát **P**řeložíme na počkání jakýkoli ptydepový text každému zaměstnanci našeho úřadu, který je občanem našeho státu a má povolení k překladu ptydepového textu.

Gross **K** tomu je třeba nějaké zvláštní povolení?

IPostranními dveřmi vstoupí Kunc

Kunc **N**azdar, Zdeňku. Je to pravda, že je dnes k obědu husa? Mašát *vyskočf*

Cože? Dnes má být husa?

Kunc **Ř**íkali to kluci ze sekretariátu. Až půjdu, stavím se pro tebe, ju?

Mašát **A**le brzy, doktore!

JKunc odejde postranními dveřmi I

Husa, to je totiž moje! O čem jsme to mluvili?

Gross **Ř**íkal jste, že k překladu je třeba jakési zvláštní povolení

Mašát **A** jo! Notak podívejte: my, úředníci, sice ptydepe používáme, nejsme však v této věci odborníky. Nejsme prostě jazykovědci. A využití a rozvoj ptydepe nemůže být tedy pochopitelně jen v našich rukách, vedlo by to k živelnosti a ptydepe by se nám mohlo docela dobře proměnit pod rukama v normální živý jazyk, čímž by samozřejmě ztratilo svůj smysl

IMašát se najednou zarazí, zpozorní, pak náhle vstaneJ

Pardon

Mašát rychle odkvapí zadními dveřmi.

Gross se za ním překvapeně dívá,

pak se začne znovu prohledávat, cigarety ovšem opět nenalézá. Pauza. Pak vstoupí postranními dveřmi Helena

Helena Honza tu nebyl?

Gross Nevím, kdo to je.

Helena Ty nejsi vodsad'?

Gross Naopak, jsem tu ředitelem.

Helena To seš ty? Musíš se, čoveče, nějak zasadit o ten byfet, fakt! Vždyť je to hrozný, když musejí holky bůhvíkam pro svačinu! Myslí se tady vůbec na lidi?

Gross A vy jste - prosím - kdo?

Helena Dělán tady předsedkyni, ale můžeš mi říkat Helčo

Gross Čeho předsedkyni, že jsem tak smělý?

Helena Ještě nevím, dnes o tom máme poradu. Ale práce už mám, že nevím, kde mi hlava stojí! Člověk se tu ještě ani pořádně nerozkouká, a už aby byl v každým hovně za kvedlačku.

Zatím čau

Helena odejde postranními dveřmi.

Pauza. Gross se zase prohledává. Pak se dívá na hodinky.

Čeká. Pauza. Konečně se zadními dveřmi vrací Mašát,

Jde pomalu, při chůzi si zapíná poklopec a mluví

Mašát Vy nemáte rád husu? Gross Mám. Mluvil jste o tom, že ptydepe nemůže být jen ve vašich rukách

Mašát A jo! No a proto je každému úřadu, který zavádí ptydepe, přidělen zvláštní ptydepový metodik, takzvaný ptydomet, jehož úkolem je odborně dohlížet, jestli je ptydepe správně používáno.

IZadními dveřmi přichází Marie se síťovkou plnou cibule a míří k postranním dveřím I

Marie-Dobrý den
Gross Dobrý den

Marie odejde postranními dveřmi/

Mašát Náš ptydomet tento úkol realizuje tak, že ke každému pře
kladu dává zvláštní povolení Marie *Iza scénou!* Tady je ta cibule,
kolegyně předsedkyně Mašát - které mu umožňuje evidovat všechny
poskytnuté pty

depové překlady

Helena *Iza scénou!* Dejte mi to támhle ke skříni! Mašát - a získávat tím
podklady k rozličným statistikám, na jejichž

základě pak usměrňuje používání ptydepe.

IPostranními dveřmi se vrací Marie

s prázdnou sítkou, ukládá ji do zásuvky,

usedá za stůl a začíná úřadovat!

Gross Takže, rozumím-li dobře, poskytnete překlad jen tomu, kdo si
opatří povolení od zdejšího ptydomety.

Mašát Ano.

IPostranními dveřmi vstoupí opět Kunc, v ruce má příbír!

Kunc Tak jdem?

Mašát lk *Marie!* Kde mám příbor?

IMarie!! Ynda ze zásuvky příbor a podá ho Mašátovi!

Gross A kdo je u nás ptydometem?

Mašát Je umytý?

Marie Samozřejmě.

Mašát | *Grossovi!* Cože?

Gross Kdo je u nás ptydometem?

Mašát Tuhle kolega Kunc

Gross *Ipodává Kuncovi rukul!* Těší mě! Gross, ředitel

Kunc Kunc, promováný ptydomet - To je něco jako doktor

Gross' Potřeboval bych s vámi mluvit, doktore

Mašát *IKuncovi!* Řekneš si taky o biskupa?

Kunc Nezlobte se, kolego řediteli, ale musíme teď na oběd, neradi
bychom ho popásli. *IMašátovi!* Já radši stehno- *IMašát a*

Kunc odejdou zadními dveřmi. Gross chvíli překvapeně stojí, pak zvolna usedne. Pauza. Po chvíli se podívá na hodinky, pak čeká. Znovu se podívá na hodinky, přiloží je k uchu.

Pak se začne prohledávat, ale cigarety nenajde I

Gross Nemáte náhodou cigaretu?

Marie Bohužel, nekouřím.

Pauza. Gross se zase dívá na hodinky. Pak si všimne krabice, ležící na stole

I

Gross Co to je?

Marie Doutníky.

Gross Můžu si vzít?

Marie Jsou kolegy Mašata. Má je spočítané a moc by se zlobil.

IDelší pauza, Gross se protahuje,

pak se dívá na hodinky, nakonec vstane,

zvolna se přiblíží k Marii a dívá se jí přes rameno, co dělal Výkazy

Marie Výkazy, hm

Gross *IGross zvolna prochází kancelář, vše si prohlíží, pak opět usedne.*

Postranními dveřmi tiše vstoupí Helena.

Gross je k ní zády, ona naznačí Marii,

aby mlčela, připlíží se ke Grossovi a dá mu zezadu ruce přes oči.

Helena *Gross se lekne I*

Izměněným hlasem I Hádej, kdo jsem!

Gross Co si to dovoluujete!

Helena Musíš hádat!

Gross Ihned mě pusťte!

Helena Hádej!

Gross *Ichvilí váhá, pak! Kolega okresní inspektor*

Helena Ne.

Gross Kolega krajský inspektor -

Helena Ne.

Gross Kolega generální inspektor -

Helena Ne.

Gross *Ichvíli váhá, pakl Jarmil?*

HelenaNe.

Gross Tak Borek!

HelenaSamá voda.

Gross Nech toho, Jarmile, jsou to hloupé vtipy!

HelenaDáš se poddat?

Gross Ano.

Helena dá ruce pryč, Gross se otočí I

Helena To není Honza? Promiň, kolego řediteli, myslela jsem, že to je Honza Kunc. Ještě se tady neobjevil?

Gross To jsou móresy

Marie Je na obědě.

Helena | *Grossovi* | No bóže, trochu srandy, no! Přijdu za chvíli. Zatím čau!

Helena odejde postranními dveřmi. Pauza. Gross se opět prohledává I
Nemáte náhodou cigaretu?

Gross Už jste se ptal, kolego řediteli.

Marie Promiňte, zapomněl jsem

Gross *Gross se dívá na hodinky, přikládá si je k uchu,*

začíná být netrpělivý. Opět se prohledává,

pak vstane a bloudí místností.

Zastaví se u Marie, dívá se jí přes rameno, co dělá

Marie Výkazy

Gross Hm

Pauza. Pak Gross uvidí Mašátovu krabici, zvolna k ní přistoupí, chvíli se na ni dívá, pak ji tiše otevře,

vyndá doutník, voní k němu. Marie ho pozoruje.

Když to Gross .qistí, uloB doutník záátky

a jde si zase sednout. Po chvílce zvolál

Co by mu to udělalo!

Izadními dveřmi se v živém rozhovoru vracejí

Mašát s Kuncem. Podávají Marii příbory, pak usedají

Mašát Propečená byla přece výborně!

Kunc Nezdá se ti, že minule byla propečenější?

Mašát Byla zas málo mastná. Nejlepší byla předminule.

Gross *IKuncovi!* Kolego doktore

Mašát **I Marii/ I** Jděte se zeptat kolegy Holečka, jestli půjde na oběd.

Když ne, tak ať mi pošle svůj lístek.

Gross Kolego doktore.

*IMarie odkvapí zadními dveřmi, Kunc se za ni zálibně dívá, pak se
ohrání na Grossel*

Kunc Ujde, co?

Gross Je milá

Kunc Takový čertík

Gross Kolego doktore

Mašát Prosim tě! Čertík!

Kunc Co je?

Gross Vy dáváte povolení k překladům z ptydepe?

Kunc Dám to každému, kdo mi přinese své materiály.

Gross Tím myslíte - jaké materiály?

Kunc Osobně-evidenční.

IMašát nabízí Kuncovi cigaretu, Kunc sibherel

Děkuji.

IOha si zapalují, GrosS'Se znovu prohledává, váhá, pak se ozve I

Gross Neprodal byste mi cigaretu?

Mašát Nezlobte se, ale mám už jen tři

Gross Tak to ne. *IKuncovi!* A proč vlastně k tomu potřebujete ty
osobně-evidenční materiály?

Kunc **I Mašátovi I** Co čertík, čert! Však počkej - jen co ho někdo

čapne za kopýtka! **I Grossovi I** Co je?

Gross Proč vlastně k tomu potřebujete ty osobně-evidenční ma
teriály?

Kunc To máte tak: pracuji sice v tomto úřadě, sám ale přitom
úředníkem vůbec nejsem. Jsem, jak víte, vědec, i když, pravda,
vědec nového typu, jako vůbec všechno kolem ptydepe je nové.

No' a má.m pochopitelně i řadu výhrad k některým trochu byrokratickým postupům svých kolegů - **úředníků**. **Vlastně** to ani tak nejsou výhrady, jako spíš námitky. Ne, ani námitky není to pravé slovo - **jak bych to řekl?** - nezlobte se, jsem zvyklý mluvit v ptydepe, v živém jazyku pak těžko hledám slova
Jen pokračujte

Gross Ý ptydepe by se to řeklo axajores. Kolegové úředníci někdy příliš ylud
Kunc kaboz pady el, a přitom zapomínají, že etrokaj zenig ajte ge gyboz.
Abdy hez fajut gagob nyp orka?
Kavej hafiz okuby ryzal.

Mašát Ryzal! Ryzal! Ryzal! Varuk bado di ryzal? Kabyzach? Mahog?
Kunc Hajbam?

Mašát,Ú Ongy fyk hajbám? Parde gul axajores va dyt rohago kabrazol!
Fabotybe! Myslí si, že za mnou pošlou člověka, já mu dám razítko a
Kunc tím to bude vyřízeno ! Byzugat rop ju ge ryrak!

Jestli mají mít naše statistiky nějaký smysl, musíme mít konkrétní podklady - potřebujeme o každém, kdo přichází do styku s ptydepe, co nejvíc vědět, abychom měli řadu ukazatelů sociologického i psychologického charakteru.

To by nestačilo, aby vám každý řekl sobě všechno, co potřebujete?
Něměl bych záruku, že to je opravdu hutput.

Gross Prosím?

Kunc Hutput. Přesné.

IZadními dveřmi se vrací Marie I

Mašát Tak bohužel, ale kolega Holeček prý dneska na oběd určitě půjde.
Smůla.

Gross *IMarie opět usedá ke své práci I*

Promiňte, ale mluvil jste o malé přesnosti ústních výpovědí -

Kunc Aha! A všechny údaje o jednotlivých úřednících jsou přítom

zanešeny už dávno daleko přesněji a bez subjektivního zexdohyt
- promiňte, pohledu

Gross Rozumím - *Izalaškujel* Mám na to docela hutput zexdohyt! •

Kunc Zexdohyttet - zapomněl jste, že každé substantivum ve spojení s
adjektivem hutput přibírá koncovku tet -

Mašát Nebo tete -

Kunc Nebo tete. V tom se hodně chybuje. Dokonce i kolega
Wassermann v jednom dopise

Gross Promiňte, ale mluvil jste o přednostech osobně-evidenčních
materiálů

Kunc Aha! A přitom v osobně-evidenčních materiálech jsou zaneseny
věci, které dotyčný úředník kolikrát ani sám o sobě neví! *I*
Mašátovi I Nuzapom?

Mašát Zapom. Yd nik fe rybol zezuhof.

Kunc Yd nik - yd nek.

Gross Abych to tedy shrnul: povolení k překladu dáte prostě jen tomu, kdo
vám přinese své materiály. A kde vlastně může náš úředník ty své
materiály dostat?

IPostranními dveřmi vstoupí Helena I

Helena Ahoj, kluci! Víte, kdo má dnes narozeniny? Čenda Klátil!
Čeněk? Fakt?

Kunc Ve vedlejší kanceli je slezina! *I Marii I* Prý mají naproti citróny,
doneste mi jich kilo

IMarie odkvapí zadními dveřmi I

Co se tam pije?

Helea Vizour.

Kunc Slyšíš to, Zdeňku?

IMašát a Kunc rychle vstávají ajdou k postranním dveřmi I

Gross Ještě jste mi neřekl, kde může úředník dostat ty své materiály

Kunc No přece tuhle u Helenky, naší předsedkyně!

IMašát a Kunc rychle odejdou postranními dveřmi, Helena jde za nimi I

Gross Kolegyně -

Helena *Izastav! se u dveří I* Co je?

Gross Potřeboval bych s vámi mluvit

Helena Počkáš chvíli, ju?

Gross To mě tu necháte samotného?

Helena Nejsi sám, ve zdi je šterbina, kterou tě pozoruje náš úřední pozorovatel -

Gross Proč šterbinou?

Helena Kdyby byl uvnitř, nebylo by to výhodné, mohl by tak sledovat jen jednu kancelář, víš. Takhle jich obhlédne pět - jeho komůrka je totiž obklopena kancelářemi, každá má pozorovací otvor, a on jen přechází - samozřejmě nepravidelně - od šterbiny k šterbině.

Gross Zajímavý nápad

Helena Vid'?' Přišla jsem na to já! Šlo mi o to, aby když zrovna nikdo není v kanceli, nemuseli návštěvníci prdelkovat na chodbě. I v takových maličkostech se musí myslet na člověka! Zatím čau!

Helena odkvapí postranními dveřmi.

Gross vstane, obchází mÚtnost

a přitom se pátravě rozhlíží.

Po chvíli se za scénou ozve hlas Jirky!

Jirka *Iza scénou I* Nenamáhejte se, šterbiI.laje dobře zamaskována. To vidím.

Gross Mohlo by se to zavést i na jiných odděleních! *Iza scénou I*

Jirka To těžko, s takovou věcí musí počítat už architekt.

Gross To je vlastně pravda. Ale tady s tím přece nepočítal *Iza scénou*

Jirka Ne, ale udělal chyby v plánech. A když to postavili, zbylo mezi kancelářemi něco místa, tak se to mohlo využít takhle.

Gross Opravdu, podnětný nápad!

IPauza. Gross se usadí, dívá se na hodinky, už začíná být netrpělivý.

*Vstane, zase si sedne, podívá se na hodinky,
opět vstane, prohledává se, zase usedne.*

Zadními dveřmi vběhne Marie I

Copak?

Marie Ale síťovka -

Marie otevře zásuvku a rychle v ní něco hledá

Gross Kolegyně

Marie Prosim

Gross Vy umíte ptydepe?

Marie Trochu.

Gross A taky překládáte?

Marie Mám to přísně zakázáno, až po absolventských zkouškách.

Gross Ale z mého příkazu byste mohla něco přeložit - aspoň přibližně

Marie se usmíjel

Co je na tom k smíchu?

Marie To byste nepochopil! Prostě to nejde

Gross Jakpak vám říkají?

Marie Marie.

Gross Vida, Mařenka! Hezké jméno

Marie Že?

Gross Mařenko - jen jednou - nikdo se o tom nedozví -

Marie Kolego řediteli! Každou chvíli může někdo přijít! Mějte rozum!

Gross Brouku! .

Marie Citróny za chvíli nebudou, kolegyně předsedkyně by se zlobila! Na shledanou

Marie se s síťovkou vběhne rychle zadními dveřmi;

Pauza. Gross unaveně klesne do židle. Chvíli civí před sebe,

pak se mechanicky prohledává,

pak vstane a zamíří ke krabici

s doutníky. Když už ji, málem otvírá,

rychle ucukne a opatrně se rozhlíží

Gross Pozorovateli -

IPauzaJ

Pozorovateli -

IPauzaJ

Haló, kolego pozorovateli, slyšíte mě? Nemáte cigaretu?

IPauzaJ

Asi usnul -

JGross otevírá opatrně krabici s doutníky I

Jirka *Iza scénou* I Já vám dám - usnul!

I Gross odskočí od krabice I

Gross Tak proč se neozvete?

Jirka *Iza scénou* I Chtěl jsem vás vyzkoušet.

Gross No dovolte! Víte, kdo jsem? Ředitel!

Jirka *Iza scénou* I Habuk bulugan.

Gross Cože?

Jirka *Iza scénou* I Habuk bulugan, avrator.

Gross Jak to myslíte?

Jirka *Iza scénou* I Nutuput.

IGross se podívá na hodinkY, pak rychle zamíří k zadním dveřím,

před nimi se Ještě obrátí zpět

Gross. Nenechám se urážet! Čekám, že se mi přijdete omluvit!

IGross odejde zadními dveřmiJ

Jirka *Iza scénou* I Gotroch!

KONEC TŘETÍHO OBRAZU

ČTVRTÝ OBRAZ

Kancelář ředitele. Jsou tu Baláš s Kubšem.a tiše čekají. Kubš drží sešit, Hana se češe. Po chvilce vběhne zadními dveřmi Gross. Jde. si sednout, předstíraje lhostejnost, Chvilku je zlověstné ticho.

Bafáš Tak co?

Gross Co by?

Baláš Hodina uplynula. Už jste dostal rozum?

Gross Ne.

Baláš Ale povšiml jste si, doufám, že zavádění ptydepe v našem úřadě úspěšně pokračuje? Co chcete dělat?

Gross Zadržet ho.

Hana Kolego řediteli, mohu si dojit pro buráky?

Baláš Jak to chcete udělat?

Gross Vydám příkaz k zastavení zavádění a zrušení používání ptydepe.

Baláš To nemůžete.

Gross Proč?

Baláš Nevydal jste nikdy příkaz k zavádění a používání ptydepe, nemáte tedy co zastavit a zrušit.

Gross Tak to uděláte vy!

Baláš Já ale taky žádný takový příkaz nevydal! Vid', Kubši?

IKub! př~ývnel

Hana Kolego řediteli, mohu si dojit pro buráky?

Gross Jak to? \\

Baláš Byly to. všechno jen ústní pokyny, opírající se o příslib, že je potvrdíte dodatečným příkazem.

Gross Nevydám tedy dodatečný příkaz!

Hana Kolego řediteli, mohu si dojit pro buráky?

Baláš Zavádění ptydepe **je** v **plném proudu** a bude samozřejmě pokračovat i bez toho! *IHaně!* Běžte!

IHana se ihned přestane česat a odchází zadními dveřmi!

Gross Tak podám o celém případu zprávu nahoru!

Baláš *Isějje sel* Slyšíš ho, Kubši? On neví, že nahoře všichni ptydepe upřímně fandí!

Gross Když fandí ptydepe, proč tedy nevydají oficiální příkaz úřadům, aby ptydepe zaváděly?

Baláš Pro jistotu. Když se ptydepe osvědčí, mají vždycky ještě dost

času udělat z toho svou zásluhu, když se neosvědčí, mohou se od toho distancovat a vina padne na nižší složky.

Gross Nezlobte se, ale nezradím přece sám sebe

Baláš Zradíte!

Gross Jak toho dosáhnete?

Baláš *lukáže na Kubšův sešit!* Vidíte tento sešit?

Byl před chvilkou na váš protiprávní příkaz autentizován, ačkoliv není vůbec podchycen nákupním oddělením a je to tedy váš soukromý majetek. Víte, co to je? Zneužití úřední moci!

Gross Vy se neštítíte?

Baláš Kubši, štítíme se nebo ne?

Kubš zakroučí hlavou!

Samozřejmě, že ne! Když jde o člověka, neštítíme se ničeho!

Gross Vždyť jste mě k tomu podpisu sám donutil!

Baláš Jak? Nevzpomínám si

Gross No přece těmi narážkami na řeči, které se tu vedou o tom zatraceném razítku!

Baláš O tom bych, být vámi, nemluvil!

Gross Proč ne?

Baláš Copak to nechápete? Nebýt této souvislosti, mohl byste tvrdit, že jste autentizaci sešitu podepsal z upřímné vůle vyjít vstříc našim úředníkům - což by vás sice neomlouvalo, ale aspoň váš čin nějak lidsky vysvětlovalo -, zatímco odvoláte-li se na tohle, přiznáváte tím, že jste ten příkaz vydal jen z nicotné osobní zbabělosti: abyste uspal oprávněné dotazy na okolnosti celého případu s razítkem. Přičemž nebýt naopak vašeho autentizačního příkazu, mohl byste předstírat, že razítko jste si domů skutečně nosil z pracovních důvodů, zatímco podpisem tohoto příkazu jste přiznal své jasné vědomí viny ve věci razítka. Takže, jak vidíte, obě vaše viny jsou tak originálně navzájem propojeny, že jedna mnohonásobně umocňuje druhou, a zveřejnění okolnosti, o níž se domníváte, že je polehčující, nenechalo by už nikoho na pochybách o sku

tečných pohnutkách vašeho počínání. Tak co, dohodneme se?

Gross Dobrá, odstoupím tedy

Baláš Jenomže to právě nechceme!

Gross A co tedy ode mne chcete?

Baláš Abyste podepsal dodatečný příkaz k zavádění a používání ptydepe v našem úřadě.

Gross Říkal jste přece, že se ptydepe zavede i bez dodatečného příkazu - proč ho tedy teď potřebujete?

Baláš To je naše věc.

!Dlouhá pauza!

Gross *!líše!* Myslíte, že ptydepe skutečně zpřesní úřední styk?

Baláš Jsem rád, že se náš rozhovor dostává konečně do věcných kolejí.

Kubši, podej kolegovi řediteli mléko!

!Kubš podá Grossovi Hanino mléko, Gross mechanicky pije!

Tak podívejte: sám jistě nejlépe víte, co nedorozumění, domnělých křivd a nespravedlností je v sobě schopna soustředit

jedna jediná věta v přirozeném jazyku! Vždyť přirozený jazyk různým celkem přesným a jasným úředním pojmům, jako je například pojem "opatření", přikládá vždycky tolik nesprávných, tak říkajíc emocionálních přidechů, že tyto falešné přidechy jsou schopny načisto zkreslit nevinný a povýtce lidský obsah těchto pojmů. A řekněte upřímně: má pro vás nějaké takové přidechy slovo "mutarex"? Tak v. idíte! Jeto paradoxní, ale právě vnější zdánlivá odlidštěnost umělého jazyka zaručuje jeho skutečně humanistickou funkci! Až bude zavedeno ptydepe, nikdo už nebude mít falešný pocit, že mu je jakkoli křivděno tam, kde mu je naopak pomáháno, a všichni budou proto daleko šťastnější -

*!Zadními dveřmi se vrací Hana s pytlíkem oříšků,
ukládá ho do tašky,
usedá a začíná se opět česat. Pauza!*

Gross Přesvědčili jste mě. Napište dodatečný příkaz k zavádění ptydepe do našeho úřadu a přineste mi ho k podpisu!

Baláš Jsme' šťastni, kolego řediteli, že jste pochopil, potřebu doby.
Těšíme se na další práci v našem úřadě pod vašim prozíravým vedením.

IBaláš !!JlIdává papír a klade ho před Grossem.

Zde je příkaz, který žádáte -

[Gross podepisuje.

Když skončí, Baláš s Kubšem

začnou tleskat, Gross také několikrát

nejistě tleskne, pak si všichni podávají

ruce a blahopřeji.

Baláš si bere podepsaný papír

Tak to bychom měli. Nemáš hlad, Kubši? *IKubš*

zakrouťí hlavou. Pauza I

Myslím, že teď budeme spolu velmi těsně spolupracovat -

Gross Bude to nutné - bez vaší pomoci bych se asi těžko orientoval v nové problematice. Zpočátku se dokonce asi nevyhneme tomu, že budeme tak říkajíc ředitelovat spolu

Baláš Měl bych ještě lepší nápad: co abych byl já ředitelem a vy
mým náměstkem? Nebylo by to jednodušší? .

Gross Izmateněl!Říkaljste, že se těšíte na další práci pod mým pro
zíravým vedením -

Baláš Svou'prozíravost dobře uplatníte i ve funkci náměstka. Dojdu
si pro své věci, buďte zatím tak laskav, kolego náměstkú, a
vystěhujte se z mého stolu!

Gross Prosím, kolego řediteli -

Baláš Kubši, jdem!

IBaláš s Kubšem odejdou postranními dveřmi.

Gross skládá zvolna papíry,

ležící na stole,

a strká je do kapes. Pak sundává opatmě se zdi hasicí přístroj!

Gross Zdá se, že věci vzaly rychlý spád

Hana Kolego náměstkú -

Gross Nemohljsem dělat nic jiného - otevřený odpor by znamenal

můj konec - takhle můžu aspoň leccos jako náměstek zachránit

-

Hana Kolego náměstku

Gross A vůbec - kde stojí psáno, že se z toho ptydepe nevyklube nakonec docela užitečná věc? Když to vezmeme celé inteligentně do rukou -

Hana Kolego náměstku -

Gross Co je?

Hana Mohu na oběd?

Gross Běžte!

*Hana si rychle bere příbor
a odchází zadními dveřmi.*

Postranními dveřmi přichází Baláš s Kubšem, Baláš nese hasicí přístroj,

přesně týž, jaký sundal Gross.

Gross se zastaví naposled uprostřed scény a dívá se smutně před sebe!

Ipro sebe! Proč se nemůžu stát zase malým chlapcem! Začal

bych docela jinak!

I Gross ještě vteřinku smutně stojí, pak se náhle obrátí a pomalu odchází - s hasicím přístrojem v náručí - zadními dveřmi.

Baláš mezitím věší svůj hasicí přístroj na uvolněné místo,

Kubš vydává z kapes různé papíry a rozkládá je po stole.

Oba pak usednou vedle sebe za stůl,

uvelebi se tu, ztichnou, načez se na sebe podívají a šťastně usmějí

KONEC ČTVRTÉHO OBRAZU

PÁTÝ OBRAZ

Ptydepové učiliště. Perina opět přednáší, jsou tu však už jenom tři úředníci mezi nimi Kalous.

Perina Přírozené jazyky historicky vznikly pravděpodobně vývojem z neartikulovaných skřeků, vyjadřujících základní reakce primitivní bytosti na okolní svět. Nejstarší skupinou slov jsou tedy citoslovce - interjekce. Citoslovce jsou mimoto v ptydepe neobyčejně jednoduchou kapitolou, což je pochopitelné vzhledem k jejich poměrně malé frekvenci v úředním styku. Z těchto důvodů kladou osnovy výklad citoslovců už do několika prvních lekcí. Nuže k citoslovcům: jako každé jiné slovo přírozeného jazyka, tak i každé citoslovce má v ptydepe několik ekvivalentů, diferencujících jeho různé významové odstíny. Zatím se budeme sice učit u každého citoslovce pouze jeden - ten nejběžnější - ptydepový tvar, přesto vám ale - na ukázkou - ukáží na citoslovci "bař", jak je i v této okrajové oblasti ptydepe bohaté a přesné.

*Izadnmi dveřmi vstoupí Gross s hasičím
přístrojem v náručí,
míří k postranním dveřím,
u nich se ale zvolna zastaví,
chvilku přemýšlí, pak
se obrátí k Perinovi*

Gross Kolego učitelé -

Perina Co je?

Gross Nechci rušit, ale mám tu náhodou při ruce jakýsi ptydepový textík - nebylo by dobré, jen tak pro osvěžení, kdyby se tady kolegové seznámili s vnějším vzhledem ptydepe? Kdybyste to přečetl a pak případně přeložil, mohlo by to mít svůj význam -

Perina Pokud jde o ukázkou ptydepového textu, mám připravenou svoji schválenou ukázkou. Ale i váš text jsem ochoten pro zají

mavost přečíst, ovšem až si ověřím, že máte k ptydepe skutečně vážný vztah a nejde vám jen o zdržení výuky. Posad'te se!

Gross - překvapen - usedá na volnou židli, přístroj si pokládá na klín I

"Baf" se užívá v úřední praxi - obecně řečeno - když chce jeden úředník vyjádřit předstírané ohrožení jiného úředníka.

Vyjadřuje-li předstírané ohrožení úředníka, který není skryt a ohrožení neočekává, úředník, který je sám skryt, řekne se "baf" "gedynrelom". ;,Osonfterte" se používá ve zcela stejné situaci, pokud druhý úředník ohrožení očekává. "Eg gynd y trojadus" používá odkrytý úředník k předstíranému ohrožení druhého odkrytého úředníka, pokud je to žertem. "Eg jeht kuz" znamená v podstatě totéž, pokud to ovšem není žertem. ;,Y siste etordyf" používá nadřizený úředník k vyzkoušení ostražitosti podřízeného. "Y xap tsaror najx" používá zase podřízený vůči nadřízenému, ale pouze ve dnech k tomu vyhrazených. A teď si zjistím, jak jste dávali pozor. Jak se v ptydepe řekne "baf", vyjadřuje-li skrytý úředník předstírané ohrožení neskrytého úředníka, který ohrožení neočekává? Kalous!

Kalous | vstane I Gedynrelom. | Usedne I

Perina Správně! A pokud druhý úředník ohrožení očekává - lukáže na Grosse I

Gross [vstane] Ohrožení neskrytého úředníka?

Perina Ano.

Gross Který ohrožení očekává?

Perina Ano.

Gross A původce je skryt?

Perina Aho.

Gross Aha - aha - no tak to se řekne ,-- to se řekne - hergot, teď jsem to měl na jazyku!

Perina Kalous, víte to?

Kalous | vstane I Osonfterte. ;,I Usednej

Perina No prosím, že to jde!. Tak něco jiného - třeba, jak řekne

"baf" nadřízený úředník, když chce vyzkoušet ostražitost podřízeného!

- Gross Nadřízený úředník?
Perina Ano.
Gross Ostražitost podřízeného?
Perina Ano.
Gross Tak to náhodou vím!
Perina Jak se to tedy řekne?
Gross Jde o citoslovce "baf", ano?
Perina Ano.
Gross Určitě to vím - jenom si v tomhle okamžiku nemůžu vzpomenout
- Perina Tak Kalous!
Kalous *I vstane I* Ysiste etordyf. *IUsednel*
Perina Správně, Kalous! Tak do třetice všeho dobrého: řekněte mi řekněte mi třeba, jak řekne "baf" odkrytý úředník, chce-li vy jádřit předstírané ohrožení jiného odkrytého úředníka, a není - li to přitom myšleno jako žert!
Gross Tak tohle nevím!
Perina Napovím vám: eg
Gross Eg - eg - eg -
Perina Jeht -
Gross Ano, už si vzpomínám! Eg jeht!
Perina Špatně! Kalous, řekněte mu to!
Kalous *I vstane I* Eg jeht kuz. *I UsedneJ*
Perina Správně! Eg jeht nic neznamena, jsou to jen dvě podslova slova eg jeht kuz.
Gross Třetí podslovo mi uniklo :-.
Perina Bohužel vám unikla i dvě první podslova, stejně jako vůbec všechna ptydepová slova, která jsem vás před chvílí učil.
. Přihlédneme-li k tomu, že citoslovce jsou nejjednodušší partíí z ptydepe a že mé požadavky byly skutečně minimální, musíme dojít k závěru, že ve vašem případě nejde pouze o běžnou

nepozornost nebo lajdáctví, ale o ten druh neschopnosti naučit se cokoli z ptydepe, který pramení ze skryté nevíry v jeho smysl. Za těchto okolností ovšem nevím, proč bych měl právě vám vycházet vstříc četbou nebo dokonce překladem neschválené ukázky! Chozup puzuk bojt!

Gross To je řeči pro tři slovíčka

IGross - přístroj v náruči - odchází postranními dveřmi

Perina Pokračuji. Kalous, dovedl byste mi říct, jak zvolá v ptydepe "bař" podřízený úředník na nadřízeného ve dnech k tomu vyhrazených?

Kalous **I vstane I** Yxap tsaror najx. *IUsednel*

Perina Správně, Kalous! Máte jedničku!

KONEC PÁTÉHO OBRAZU

ŠESTÝ OBRAZ

Sekretariát překladatelského střediska. Místnost je prázdná, doléhá sem jen hluk oslavy. Veselé hlasy, smích, cinkání sklenic, pijácký zpěv. Občas zazní hluk silněji, občas se vzdálí. Zadními dveřmi rychle vstoupí Gross s hasicím přístrojem v náruči. Zastaví se uprostřed místnosti, rozhlíží se, naslouchá. Po chvíli postaví přístroj na zem a nejistě usedne. Delší pauza. Pak zadními dveřmi vstoupí Marie, nese síťovku plnou citrónů, míří k postranním dveřím. Gross ihned vstane.

Marie Dobrý den -

Gross Dobrý den -

IMarie odejde postranními dveřmi

Marie *Iza scénou!* Tady jsou ty citróny, kolegyně předsedkyně.

Helena

Iza scénou! Dejte mi to támhle k věšáku!

IMarie se po chvíli vrátí postranními dveřmi s prázdnou síťovkou, usedne ke svému stolu a úřaduje. Gross take usednel

Gross Kolegyně předsedkyně je vedle?

Marie Ano, oslavují tam narozeniny kolegy Klátila.

Gross Myslíte, že by přišla - na okamžik?

Marie Zeptám se

Marie odejde postranními dveřmi, po chvíli se vrátí

Marie Kolego řediteli -

Gross Ano?

Marie Vy už nejste ředitelem?

Gross Jsem teď náměstkem ředitele.

Marie Co to?

Gross Ale tak - vyměnili jsme si to s kolegou Balášem

Marie Náměstek je také odpovědná funkce!

Gross Že jo? Dokonce v určitém smyslu odpovědnější než ředitel! Vím například, že když jsem byl ředitelem, řešil některé nejzávažnější věci za mě můj náměstek! Kolegyně přijde?

Marie Musíte chvíli počkat -

IPostranními dveřmi nahlédne Helena, Gross rychle vstane

Helena **I Marii** | Prosím vás, na okamžik

IMarie odejde s Helenou postranními dveřmi, Gross zvolna zase usedá. Dlouhá pauza, odvedle. Je slyšet hlasitý zpěv a hluk zábavy. Po chvíli se opět poněkud ztiší

Gross Pozorovateli -

Jirka *Iza scénou* .No?

Gross Na věky dobrý-

Jirka *Iza scénou* | Nojó -

IPauza, hluk zábavy

Gross Pozorovateli -

Jirka *Iza scénou* | Co je zas? Vy neoslavujete? *Iza scénou*

Gross Sleduji oslavu štěrbinou. Vypadá to na dlouhé lokte?

Jirka ~ *Iza scénou* | Vizoura už dopili -

Gross

Jirka

Gross Jo?

IPauza, zpěv za scénou se změní ve volání I

Hlasy *Iza scénou I Živijó! Živijó! Živijó! ,-- -)*

I Volání vyvrcholí všeobecným smíchem,

ten však rychle opadáva, hlasy se vzdalují,

pozdravy, pak vše utichne - oslava skončila.

Po chvíli přicházejí postranními dveřmi Mašát a Kunc.

Jsou v živém rozhovoru, usedají I

Kunc *Styděla se?*

Mašát *Ze začátku. Pak ale -*

Kunc *To s tím xachaj ybul sis ale vymyslel!*

Mašát *Bylo to tak do slova a do písmene! A kdybych se nebál, že*

kojufer bzal gafre, mohlo dojít i k luhof dyboroch!

Kunc *Kolik jí je?*

Mašát *Šestnáct.*

Kunc *Právě takové mě nejvíc přitahují!*

Mašát *Já radši mladší -*

Kunc *A ráno?*

Mašát *Kafe a k němu perník.*

Kunc *Vida, perník!*

IPostranními dveřmi vstoupí HelenaI

Helena *Tak co, kluci - neuděláme si kafe?*

Mašát *To je nápad! Kde je Marie?*

Kunc *Naše poupátko? To by měl vědět tuhle náměstek!*

Gross *Já?*

Kunc *No jen nezapírejte! Víme dobře, že po ní jedete!*

Gross *No dovolte!*

Kunc *Řikal jste jí brouku, pozorovatel to slyšel.*

Jirka *Iza scénou I Ty musíš, Honzo, všechno shodit!*

Kunc *Hele, hlídej a mlč, jo !*

Mašát *No tak, mládenci! Jvolál Marie!*

Helena *Nech ji, žehlí mi spodničku. Udělám kafe sama. I Volá k po*

stranním dveřím I Kde máte vařič?

*!Postranními dveřmi přibíhá Marie s žehličkou v ruce,
!!Jndává ze zásuvky rychlovařič a odbíhá zpět!*

Mašát **I** *Grossovi!* Nebudete se na nás zlobit, kolego náměstku, když nedostanete kafe? Máme ho totiž málo, vystačí tak tak pro nás -

Gross To nevadí, nemám ani chuť - .

Mašát Tak Heleno, kolega náměstek kávu nechce, udělej tři, ale pro mě dvojitou! *!Kuncovi!* Co říkáš, doktore - dáme si ke kafi doutníček?

Kunc Máš?

Gross Kolegyně předsedkyně -

Helena *I* volá k postranním dveřím **I** Kafe je kde?

I *Opět přibíhá Marie s žehličkou v ruce a
!!Yndává z jiné zásuvky kávu. Ihned odbíhá zpět.
Mašát nabízí Kuncovi doutníky **I***

Gross Kolegyně předsedkyně

Mašát To nejsou ledajaké!

Kunc *I* bere sil Dik!

*!Mašát si také bere, oba si odborně
zapalují.-Gross to uvidí, nejprve se - jako obvykle -
prohledává."pjak vyndá bankovku a strká ji Mašátovi!*

Gross Směl bych - taky -

Mašát Nedoporučuji vám to, kolego náměstku, jsou strašně silné, nejste na to zvyklý, určitě byste se zakuckal -

Gross Jen jeden - "--.

Mašát Myslím to vážně. Byl byste sám proti sobě.

*!Gross zklamaně zastrčí peníze. Mašát a Kunc 1abužnický kouří **I***

Gross Kolegyně předsedkyně

Helena Říkej mi Helčo. Co je?

Gross Kolegyně Helčo, u vás mohou - jak jsem slyšel - úředníci dostat materiály nutné k povolení překladu z ptydepe.

Mašát Husa, vizour, a pak takovej doutník - to si dám líbit!

Kunc Řeknu ti - má říz!

Gross Povídám - u vás lze dostat materiály nutné k povolení pře-
kladu -

Helena *Ivolá k postranním dveřím* | Kam chodíte pro vodu?

Marie *Iza scénou* | Já dojdu!
*Marie přibíhá postranními dveřmi, žehličku v ruce, "" bere odněkud
kastrůlek a odbíhá zadními dveřmi* |

Helena | *Grossovi* Cože?

Gross U vás lze dostat materiály nutné k povolení překladu- ----

Helena Vydám je každému, kdo nedostal v poslední době vyrozumění
psané v ptydepe.

Gross Proč?

Kunc Aby ne! -

Mašát Povídám - proč s touto výjimkou?

Gross *Ivolá k zadním dveřím* | Kde máte šálky?

Helena *Iza scénou* | Hned to bude .

Marie *Marie přibíhá zadními dveřmi s žehličkou
a kastrůlkem s vodou. Do vody vkládá vaňč,
zapíná do zásuvky,
rychle vyndává odněkud šálky a lžičku, podává je Heleně
a pak odbíhá postranními dveřmi.
Helena dává lžičkou kávu do šálků* |

Helena | *Grossovi* | Cože?

Gross Proč s touto výjimkou?

Helena Nemohu přece vydat osobně evidenční materiály, když nevím,
zda nejsou v rozporu se závěry z poslední inventarizace -

Gross A to by nešlo, aby vám dal úředník své vyrozumění k na-
hlédnutí?

Mašát Nebožtík Ilja Breiský kouřil jen tyhle! A že to byl nějaký
gurmán!

Kunc Škoda ho!

Gross Povídám - to by nešlo, aby vám dal úředník své vyrozumění
k nahlédnutí?

Helena *Ivolá k postranním dveřím! Cukr!* |
*Marie - s žehličkou - přiblíží postranními dveřmi, podává odněkud
pytlík a opět odblhává zpět!
Grossovi Cože?*

Gross To by nešlo, aby vám dal úředník své vyrozumění k na
hlédnutí?

Helena Nesmím překládat žádné pydeповé texty. *IK postranním dveřím!*
Bude stačit?

Marie *Iza scénou! V šuplíku je ještě pytlík*

Gross A co má tedy úředník v takovém případě dělat?

Kunc Breiský taky rád husu, vid'?

Mašát Ija? Umlátil by se po ní!

Gross Povídám "":"" co má tedy úředník v takovém případě dělat?

Helena *Ivolá k postranním dveřím! Voda se vaří!*
*IPostranními dveřmi přiblíží Marie, staví žehličku na zem, vyplní vařič,
!Jtahu Je ho Z kastrůlku a vodu rozlévá do šálek |
| Grossovi | Cože?*

Gross Co má tedy úředník v takovém případě dělat?

Helena Může si nechat své vyrozumění přeložit. Mládenci, dnes máte
kafe jako hyp nagyp!
*IMarie ro.<;nášl šálky - Mašátovi, Kuncovi, Heleně. Pak bere žehli ku a
zase odblhává postranními dveřmi |*

Kunc Nagyp avalyx?

Helena N agyp hayfazut!
*IMašát, Kunc a Helena si půjčují ltičku,
podávají si cukr a labužnický popije}l kávu,
zcela pohroužení do pydeповé konverzace.
Gross - stále zoufale}šl
obrad se Z Jednoho na druhého |*

Gross Kolego Mašáte

Mašát . Hayfazut gyp andaxe. Prosím?

Kunc Andaxe bel jok andaxe zep?

Gross K překladu z ptydepe žádáte povolení tady od kolegy doktora -

Helena Andaxe zep.

Mašát Ejch tut zep. Notut?

Gross Kolego doktore -

Kunc Gavych ejch lagorax. Prosím?

Helena Lagorax nagyp.

Gross K vydání povolení žádáte materiály tuhle od kolegyně Heleny -

Mašát Lagorys nabarof dy Ilja Breiský cef o abagan.

Kunc Mavolde abagan?

Gross Kolegyně Heleno -

Helena Abagan fajfor! Prosím?

Mašát Fajfor? Nu rachaj?

Gross Materiály vydáte, teprve až bude mít úředník přeloženo vyrozumění -

Kunc Rachaj gun.

Helena Gun znojvep?

Mašát Znojvep yj.

Kunc Yj rachaj?

Helena Rachaj gun!

Mašát Gun znojvep?

Kunc Znojvep yj.

Helena Yj rachaj?

Mašát Rachaj gun!

Kunc Gun znojvep?

Gross /vykřikne/Ticho!

I V tom okamžiku všichni ztichnou a vstanou, ovšem ne kvůli Grossovi, ale proto, že do místnosti právě zadními dveřmi tiše vstoupili Baláš s Kubšem.

Gross je nevidí - je k nim obrácen zády!

Jsem náměstek ředitele a žádám, abych byl respektován. Můžete se posadit.

I Všichni samozřejmě stojí dál.

Postranními dveřmi přichází nic netušící Marie přes ruku nese vylžehlenou spodničku.

Když vidí situaci,

!!)Iděšeně ji zmačká za zády a postaví se jako ostatní!

Jak jsem právě zjistil, může být úředníkovi našeho úřadu, který obdržel v poslední době ptydepové vyrozumění, přeložen ptydepový text v nejlepším případě až tehdy, kdy bude mít přeloženo své vyrozumění. Ale co když tento úředník chce, aby mu bylo přeloženo právě jeho vyrozumění? Nejde to, protože jeho vyrozumění není dosud oficiálně přeloženo! Čili: co se praví v našem vyrozumění, se můžeme dozvědět jen tehdy, když to víme. Cítíte ten paradox? A já se vás ptám: co má dělat prostý pracovník našeho úřadu - ať už běží o kohokoliv - aby se dostal z tohoto začarovaného kruhu?

! Vteřinu je hrobové ticho, pak promluví Baláš!

Baláš Naučit se ptydepe, kolego náměstku! K *ostatním!* Můžete se posadit.

I Všichni si okamžitě sednou, pauza.

Marie - spodničku stále ukrývají za zády

přeběhne !!)Ilekaně na své místo za stůl

Gross *líšel* Vy jste tady?

Baláš Teprve chvíli -

Gross Nic jsem neslyšel -

Baláš Vstoupili jsme tiše.

Gross Promiňte, prosím, že jsem -

Baláš Jsou věci, kolego náměstku, které se nedají prominout. A když někdo v údobí, kdy celý náš úřad vede statečný boj za prosazení a zavedení ptydepe, mluví s tak škodolibým důrazem a potměšilou ironií v souvislosti s činností našich úředníků o jakémisi - cituji doslova - "začarovaném kruhu", pak je to něco, co už vůbec prominout nelze.

Gross Když dovolíte, kolego řediteli, to, na co jsem si dovolil po ukázat, to je prostě fakt -

Baláš No a? Přece nebudeme padat na kolena před fakty! *IDlouhá pauza, pak se ozve Gross tichým, zlomeným hlasem I*

Gross Přiznávám v celém rozsahu svou vinu a uvědomuji si plně důsledky, které z ní pro mě plynou. Své přiznání rozšiřuji ještě o udání na sebe sama, že jsem dal protiprávní příkaz k podvodné autentizaci svého soukromého sešitu, čímž jsem se dopustil zneužití úřední moci. Učinil jsem tak proto, abych odvrátil pozornost od skutečnosti, že jsem odcizil razítko s bankovním spojením, abych je použil pro svou osobní potřebu. Žádám, abych byl co nejpřísněji potrestán!

Baláš Myslim, že není za těchto okolností udržitelné, abyste nadále setrval v našem úřadě. Co říkáš, Kubší?

IKubš přitakal

Určitě ne. Dostavte se zítra ráno do mé kanceláře. Vyřídíme formality spojené s vaším odchodem. *Izvolal Jirko, vylez. Budeš dělat náměstka. I Ostatními* Můžete se rozejít! Kubší, jdem!

IBaláš s Kubšem odejdou zadními dveřmi,

Mašát, Kunc a Helena postranními.

Gross stojí uprostřed scény

a nehnutě zírá před sebe.

Marie se na něho mlčky dívá,

zdá se, že by mu chtěla nějak pomoci.

Pak vezme krabici s doutníky

a nesměle mu nabídne.

Postranními dveřmi nahlédne Helena I

Helena *I Marii I* Prý mají naproti melouny, přineste mi jich deset! Když budete rychlá, dostanete ochutnat!

IHelena zmizí, Marie rychle odloží doutníky,

vezme síťovku a odkvapí zadními dveřmi.

Gross svěsí hlavu, vezme svůj hasicí přístroj a pomalu a vážně odchází

zadními dveřmi. Ve zdi se zároveň otevírají tajná dvířka a

a z nich se souká

*po kolenou a pozpátku - Jirka.
Když je cej na 'scéně, napřímí se, protáhne, -švihácky
se upraví, pak vezme Z krabice doutník, zaPálí si ho a
důstojně odchází
zádními dveřmi*

KONEC ŠESTÉHO OBRAZU

PŘESTÁVKA

SEDMÝ OBRAZ

Kancelář ředitele. Za stolem sedí Baláš a třídí poštu, jako Gross na začátku hry. Vedle něho sedí Kubš a hledí bez zájmu do nějakých papírů. U jednoho dopisu se Baláš najednou zarazí, zakroučí hlavou a pak si ho začne číst nahlas.

Baláš *lčtel Ar ok utuh d utoked yle umobert ehosume, ragedv dy, orts uner
re kyrg ydnek, vyla edyvz uzed, ladnyvk ref
unyketyles - '
IBaláš odloží dopis, váhá, pak se obrátí na Kubšel
Ty neumiš ptydepe, vid'?
IKubš zakroučí hlavou I
Už ses to taky moh naučit!
|postranními dveřmi nahlédne Mašát|*

Mašát *Promiňte, že ruším - IKubšovi Vašiku, mohl bys na okamžik?
IKubš rychle vstane a odchází s Mašátem postranními dveřmi.
Baláš se za nimi chvilku překvapeně dívá,
zadními dveřmi mezitím tiše vstoupí Gross s hasicím přístrojem v náručí*

Baláš *lpro sebel Vašiku?*

IBaláš zakrouží nechápavě hlavou, pak se opět zahledí do svého dopisu. Po chvíli se nesměle ozve Gross I

Gross Dobrý den

Baláš *Jlekne se, pak!* Vy jste tady?

Gross Teprve chvíli

Baláš Co chcete?

Gross Kolego řediteli, měl jsem dnes za vámi přijít - kvůli svému odchodu z našeho úřadu -

Baláš Teď nemám čas, přijďte za chvíli

Gross Promiňte, děkuji,-přijdu

IGross rychle pýcou~á zadními dveřmi.

Postranními dveřmi se vrátí Kubš a usedne na své mlsto

Baláš Co chtěl?

IKubš naznačí, že nic důležitého..

Baláš pochybovačně ~avrtí)hlavou

a zahledí se opět do síní~ dopisu.

Zadními dveřmi vstoupí Hana v kabátě a s taškou I

Hana Dobré jítro -

Baláš Inevzhlednuvl Dobré jítro -

IHana si odloží kabát na věšák,

usedne na své mlsto

a začne se česat. Baláš se k ní po chvíli obrátí I

Haničko -

Hana Prosím, kolego řediteli?

Baláš Vy umíte ptydepe, že jo?

Hana Bohužel ne.

Baláš **J** akto? Copak nechodíte do ptydepového učiliště?

Hana Chodila jsem tam, ale musela jsem toho nechat. Mohu si dojít pro mléko?

Baláš Proč?

Hana Nestačila jsem na to. Mohu si dojít pro mléko?

Baláš Že se nestydíte! Sekretářka ředitele a nemůže se naučit ptydepe!

Hana Mohu si dojít pro mléko?

Baláš Běžte!

*I*Hana si bere láhev a rychle odchází zadními dveřmi **I**

Doufám, že s tebou to takhle nedopadne!

*I*Kubš se zatváří rozpačitě. Postranními dveřmi nahlédne Kunc

Kunc Buď zdrav, kolego řediteli! Můžeš mi na chvíli pustit tuhle Vašíka?

Baláš Pro mě za mě

Kunc Děkuji, buď zdrav!

*I*Kunc pokyne Kubšom, ten rychle vstane a oba odjdou postranními dveřmi.

Baláš se za nimi popuzeně dlvá, zadními dveřmi mezitím tiše vstoupí Gross s hasicím přístrojem **I**

Ipro sebe! Vašíku! Vašíku! Vašíku!

*I*Zahledl se opět do svého dopisu **I**

Gross Dobrý den

Baláš Vy jste tu zas?

Gross Říkal jste, kolego řediteli, že mám přijít za chvíli

Baláš Tím jsem nemyslel takhle krátkou chvíli!

Gross Tak promiňte, přijdu později, promiňte

I Gross couvá ke dveřím **I**

Baláš Poslyšte -

Gross Prosím, kolego řediteli?

Baláš Vlastně nic

Gross Přál jste si něco?

Baláš Ne, ne, můžete jít -

*I*Gross **1!**!couvá zadními dveřmi. Postranními dveřmi se vrací Kubš a usedá na své místo Co chtěl?

*I*Kubš se zatváří neurčitě

Nelíbí se mi, že tě tak důvěrně oslovují -

*I*Kubš rozpačitě krčí rameny. Zadními dveřmi se vrací Hana s mlékem, napije se, pak pokračuje v česání. **Pauza** **I**

Baláš *!Haně!* To je to ptydepe tak těžké?
Hana Klade nesmírné nároky na paměť, kolego řediteli.
Baláš Když to můžou zvládnout jiní -
Hana Zvládne to málokdo, kolego řediteli, většina úředníků už musela studia zanechat.
Baláš Kdyby toho nechali všichni, vy máte vytrvat!
Hana Vždyť vy jste také po první lekci odpadl, kolego řediteli!
Baláš To je něco jiného! Já studium přerušil z pracovních důvodů!
Anebo si myslíte, že to je jen tak - řídit tenhle kolos? A ještě v téhle době? Jen to pojd'te zkusit a uvidíte!
Hana Ptydepe je ale skutečně neobyčejně náročné, kolego řediteli. Prý je založeno na pochybných principech. Mohu si dojít pro housky?
Baláš Kdo to řekl?
Hana Tuhle kolega Kubš
Baláš Ten jistě ne! A když, tak jen z legrace! A kdo u nás vlastně ptydepe opravdu umí?
Hana Jedině kolega učitel a kolegové z překladatelského střediska, kolego řediteli. Mohu si dojít pro housky?
Baláš No prosím! A pak že to není v lidských silách!
Hana Mohu si dojít pro housky?
Baláš Běžte!
*!Hana si bere sí(ovku a odchází zadními dveřmi.
Sotva odejde, obrátí se Baláš vztekle na Kubšel*
Baláš Moc žvaniš, moc!!
!Post-an1i{mi dveřmi nahlédne HelenaJ
Helena Nazdar, děcka! *!Kubšovi! Vašiku, prosím tě !Kubš rychle vstane a odchází !*
Zatím čau!
*!Helena a Kubš odejdou postranními dveřmi.
Baláš vztekle vyskočí,
nezpozoruje, že zadními dveřmi opět tiše vstoupil Gross
s hasicím přístrojem*

Baláš *pro sebe* I Já mu dám Vašíku!

IBaláš usedne, zadívá se opět do svého dopisu. Pauza. Pak se ozve

Gross

Gross Dobrý den

Baláš Vy jste tu zas?

Gross Říkal jste, kolego řediteli, že mám přijít za chvíli

Baláš Tím jsem nemyslel takhle krátkou chvíli!

Gross Tak promiňte, přijdu později, promiňte -

IGross couvá ke dveřím I

Baláš Poslyšte

Gross Prosím, kolego řediteli?

Baláš Vlastně nic -

Gross Přál jste si něco?

Baláš Jen jsem vám chtěl říct, že jsem to včera asi trošku přehnal -
to víte, byla tam spousta lidí, nevěděl jsem, kdo je mezi nimi -
taky nervy jsem měl už trochu pocuchané po tom všem -

Gross Děkuji - jste laskav - děkuji - ta výpověď ale platí, že?

Baláš Výpověď? Notak pro tentokrát snad nebude nutné sahat k tak
drastickým opatřením. Náměstka přirozeně už dělat nemůžete -

Gross Přirozeně -

Baláš Ale měl bych pro vás jinou možnost -

Gross Vážně? Jakou?

Baláš Uvolnilo se místo pozorovatele

Gross Myslíte, že bych to svedl?

Baláš Zatím vás tam dám na zkoušku. Uvidíme, jak to půjde -

Gross Jste tak laskav, kolego řediteli! Kdy mohu nastoupit?

Baláš Třeba ihned -

Gross Děkuji vám, kolego řediteli, srdečně děkuji!

*IGross vycouvá zadními dveřmi. Postranními dveřmi se vrací Kubš a
usedá na své místo I*

Baláš Co chtěla?

IKubš se neurčitě zatváří I

Nezahrávej si se mnou!

IZadními dveřmi se vrací Hana se sítovkou

plnou housek. Ukládá je do tašky, usedá a opět se češle

!Haně! Kdo ještě říká, že je ptydepe založeno na pochybných principech?

Hana Všichni mimo vás, kolego řediteli.

Baláš Nepřehánějte!

Hana Skutečně.

Baláš A co ještě říkají?

Hana Ze na to taky přijdete, prý to je jenom otázka času.

Baláš No vidíte! A tohle má člověk za všechno, co pro ně udělal!

!Baláš podává Haně svůj dopis!

Nepoznáte aspoň, čeho se to může týkat?

Hana *!přeletl dopis očima!* To by mohlo být buďto vyrozumění o poslední inventarizaci -

Baláš To těžko -

Hana Anebo nějaký protest.

Baláš Jaký protest?

Hana To nevím.

Baláš Proč by to měl být zrovna protest?

Hana Rozkřiklo se prý, že protesty, psané v ptydepe, mají při jednávání přednost.

Baláš Odkud to máte?

Hana Slyšela jsem to dneska v pekárně.

Baláš Jestli si někdo vzpomněl, že bude protestovat, tak odcházím na oběd -

!Baláš popadne svůj dopis a odchází zadními dveřmi.

Hana */volá za ním/* Nechte si chutnat, kolego řediteli, je dneska guláš!

KONEC SEDMÉHO OBRAZU

OSMÝ OBRAZ

Ptydepové učiliště. Vše jako minule, jen s tím rozdílem, že Perina teď přednáší pro jediného úředníka - Kalouse. Ostatní židle jsou prázdné.

Perina A nyní vyjmenuji - čistě pro první orientaci -některé nejběžnější ptydepové citoslovce. Nuže: naše „ach“ se řekne

zukybyaj, naše „au“ se řekne bykur, naše ou se řekne hayf dy

doretob, n4Šeiri0e.b-seřekne bolypak *jui*, citoslovce údivu je

se řekne zykfnašéUéj~/hení ovšem zykzyk, jak mi někteří žáci nesprávně říkají, ~zykzym

IZadními dveřmi vstoupí Gross s hasicím přístrojem, projde místnost! a odejde postranními dveřmi I

- jémine se řekne varylagyf-y~ de solas, nebo také někdy, to ovšem vzácněji, boryba6...5E.9-f5ak<? symbol výstřelu nebo

nějaké rány je hetegyx ujhoby:paf ale ve smyslu hovorového

výrazu pro údiv je maluz rog.Oj 'se řekne hatum.

Kalous *Ihlási se I* Prosím - "

Perina Prosím?

Kalous *I vstane I* Mohl byste nám říct, jak se řekne v ptydepe hop?

Perina Mykl.

Kalous *I sedne I* "Děť hruluyv ~ e 'překládá většinou jako lymr, i když já

Perin~bych dá přednost hrzyhmslramr. Naše důležité buje se

v ptydepe řekne frnygko jefr dabux altep dy savarub-"goz terexes.

A taď malá prověrka paměti! Jémine?

IKalous se hlási I

Kalous!

Kalous *I vstane I* Varylagufyb de solas. *I usedne I*

Perina Oj?

IKalous se hlási I

Kalous! I

Kalous **I** *vstane* **I** Hatum. *jUsednel*

Perina Psst?

IKalous se hlásí **I**

Kalous!

Kalous *Jvstanel* Cetudap. **I** *Useadne* **I**

Perina Paf?

Kalous Jako symbol výstřelu?

Perina Ne, ve smyslu hovorového výrazu pro údiv! *IKalous se hlásil* **Kalous!**

Kalous **I** *vstane* **I** Maluz rog.

Perina *opravuje výslovnost* **I** Maluz

Kalous **Maluz**

Perina **Maluz**

Kalous **Maluz**

Perina Poslouchejte dobře: m a **I** u z **Maluz**

S výslovností jste na tom špatně. Jak se řekne já?

Kalous **Zyk.**

Perina **Ajéje?**

Kalous **Zykzyk.**

Perina **Zykzym!**

Kalous **Promiňte, zapomněl jsem**

Perina **I vane, Ivane - Hopsa!**

Kalous **To jsme, prosím, ještě neprobírali**

Perina **Nevymlouvejte se! Prostě to nevíte! Hurá!**

Kalous **Frnogko jeř dabux altep dy savarub gop terexes.**

Perina **Zase špatně! Goz terexes!**

Kalous **Totíž goz terexes**

Perina **Takové důležité slovíčko! Ne, ne, Kalous, takhle bychom si nerozuměli. Vkládal jsem do vás tolik nadějí a vy jste mě co? No? No zklamal! Ano, zklamal! Ne, ne, takhle by to dál co? No? No nešlo! Určitě ne! To bychom tady z toho za chvíli měli co? No? No odpovězte!**

Kalous Nevím -

Perina Jen se namáhejte!

Kalous Mateřskou školku?

Perina Ne.

Kalous Polepšovnu?

Perina Ne.

Kalous Holubník?

Perina No samozřejmě, holubník! Ne, ne, za těchto okolností nemůžete pokračovat ve studiu! To byste mi jen brzdil výuku

a zdržoval ostatní. Opusťte, prosím, učebnu!

jKalous si bere aktovku a smutně odchází zadními dveřmi I

Ik prázdné scéně! Pokračuji ve výkladu. Haló se řekne trevunt,

~ --*vida* překládáme kavlyz ubahaj kupit, hele se řekne hotto gaborte, uf překládáme -

KONEC OSMÉHO OBRAZU

DEVÁTÝ OBRAZ

Sekretariát překladatelského střediska. Místnost je chvilku prázdná, pak zadními dveřmi vstoupí Marie se síťovkou plnou cibule, projde a odejde postranními dveřmi.

Marie *Iza scénou!* Tady je ta cibule, kolegyně předsedkyně. *Iza scénou!*

Helena Dejte mi to támhle ke skřini!

Marie se vrátí postranními dveřmi

s prázdnou síťovkou, usedne ke stolu a chvilku úřaduje. Pak se

několikrát rozhlédne,

načež !!Yndá ze zásuvky zrcátka, postaví je před sebe,

pak !!Yndá opatrně nový klobouček,

nasadí si ho a před zrcátkem zkouší!

Gross *Iza scénou* | Sluší vám
Marie se lekne, rychle si strhne klobouček, nacpe ho do zásuvky, schová zrcátko a vyplašeně se rozhlíží |
Iza scénou | Nebojte se - to jsem já - Gross

Marie *loddychne si, pak!* Kde to jste?

Gross *Iza scénou* | Dělán tady teď pozorovatele

Marie Vy? Ne!

Gross *Iza scénou* | Ano. Baláš ustoupil od výpovědi a nechal mě tady, zatím na zkoušku.

Marie Vy? Pozorovatele?

Gross *Iza scénou* | Opravdu! A je to dokonce pro mě za daných okolností nejlepší řešení! Jen co si zvyknu na ten stísněný prostor -

Marie No vidíte - a já vám sehnala místo!

Gross *Iza scénou* | Skutečně? Jaké?

Marie U divadla.

Gross *Iza scénou* | Vždyť já neumím hrát!

Marie Něco malého byste svedl. Vždycky se objeví role nějakého toho sluhy, posla nebo dělníka! A v nejhorším byste mohl napovídat -

Gross *Iza scénou* | To leda! Vy máte k divadlu nějaký užší vztah?

Marie Mám u divadla bratra.

Gross *Iza scénou* | Jste hodná

IPauza

Iza scénou | Marie -

Marie Prosím?

Gross *Iza scénou*. Je to zvláštní - musím se na vás pořád dívat

Marie Kolego -

IPostranními dveřmi nahlédne Helena |

Helena. Prý mají naproti citróny, doneste mi jich kilo

Marie vezme ze zásuvky síťovku a odkvapí zadními dveřmi.

Helena zmizí. Krátká pauza,

pak zadními dveřmi vstoupí energicky Baláš.

Rozhlédne se, prohledá kapsy, cigarety však nenajde.

Pak se obrátí k tajným dveřkám I

Baláš Jste tam?

Gross *Iza scénou I* Samozřejmě, kolego řediteli!

Baláš A jak to jde?

Gross *Iza scénou I* Děkuji, dobře.

Baláš Hodně cizích lidí?

Gross *Iza scénou I* Jenom tři návštěvy na pětce.

Baláš Sami v místnosti?

Gross *Iza scénou I* Jeden, chvilku.

Baláš A choval se?

Gross *Iza scénou I* Slušně.

Baláš Dobrá. Myslím, že to dokážete. A co jinak?

IPauza!

Gross *Iza scénou I* Jak prosím - jinak?

Baláš Co se říká například mezi úředníky o ptydepe?

IPauza!

Gross *Iza scénou!* Nezlobte se, kolego řediteli, ale já - jak bych to řekl - já - já nejsem přece to - rozumíte?

Baláš Rozumím. Jste v zajetí starých předsudků. Musíte ale pochopit, že jde o službu dobré věci. Je to dokonce v určitém smyslu vaše mravní povinnost!

IPostranními dveřmi vstoupí Mašát a rychle míří k zadním dveřím I

I Mašátovi! Moment!

I Mašát se zastaví I

IK tajným dveřkám I Tak jasné?

Gross *Iza scénou I* Jasné, kolego řediteli.

Baláš *IMašátovi!* Tak co, jak jde překládání?

Mašát Velmi dobře.

Baláš Kolik j si už přeložil textů?

Mašát Do ptydepe nebo z ptydepe?

Baláš Tak třeba do ptydepe.

Mašát Jeden. Dělán na druhém.

Baláš Tak málo?

Mašát To není málo.

/postranními dveřmi vstoupí Kunc a míří k zadním dveřím I

Baláš *IKuncovi!* Moment!

IKunc se zastaví I

IMašátovi! To to jde tak pomalu? I

Mašát Každý výraz má v pydepe několik variant a je proto nutné s autory překládaných textů konzultovat zvlášť každé slovo, abychom věděli, jak bylo myšleno a jakou pydepovou variantu použít. Vidí, doktore? I
I
I

Kunc Autoři textů se nemohou kolikrát ani sami mezi sebou dohodnout; ze své mateřštiny takovou přesnost neznají -

Mašát Významové odstíny jednotlivých slov jsou v pydepe natolik jemné, že je spousta úředníků vůbec nemůže pochopit -

Baláš Proč si tedy nevezmeš pomocníky?

Mašát Víš přece, jak jsme na tom s kádry! No řekni, doktore!

Kunc Zatím se nám vlastně ještě nikdo pořádně, pydepe nenaučil.

Jediný Pekárek, a ten odešel k paroplavbě \

Baláš Musíš tedy zrychlit překládání! Vš}fk-.on.rŠe svět nezboží, když bude občas nějaké to slovíčko jinak!

IZadními dveřmi nahlédne Kubš,

Baláš ho nevidí, Kubš se tázavě dívá na Mašáta,

ten mu naznačí, že už jde I

Mašát Promiň, kolego řediteli, ale mám teď nějaké jednání -

Baláš Tak běž -

IMašát odkvapi zadními dveřmi,

Kunc chce jít s ním I

Počkej, doktore, jenom maličkost. Pověz, jak se pydepe vlastně osvědčuje - z odborného hlediska?

Kunc Těžko říct, nemám dosud žádné podklady ke statistikám, takže si nemohu udělat názor

IPostranními dveřmi vstoupí Helena,

míří k zadním dveřím I

Baláš *I*Heleně! Moment!

*I*Helena se zastavil

*I*Kuncovil Jaké mají zkušenosti jinde?

Kunc Celkem dobré. Až na to, že všude, kde ptydepe začalo ve větší míře fungovat, začalo automaticky přejímat některé vlastnosti přirozeného jazyka, různé ty emocionální přídechy, ne
) přesnosti a mnohoznačnosti. Že jo, Helčo?

Helena Ano. Slyšela jsem dokonce od kluků, že čím víc člověk ptydepe používá, tím hlouběji se ptydepe těmito vlastnostmi znečišťuje.

Baláš Emocionální přídechy, říkáte? Vždyť tím ale ptydepe ztrácí
) svůj nejvlastnější smysl!

Kunc Lze to tak říct.

*I*Zadními dveřmi nahlédne Kubš, kyne tiše na Kunce, ten naznačuje,

že už jde I

Baláš Co se proti tomu dá dělat?

Kunc Celkem nic. Nezlób se, kolego řediteli, ale mohl bych jít?

Mám teď jakési jednání

Baláš Tak běž

*I*Kunc odkvapi zadními dveřmi, Helena chce jít za nimi

Počkej, Helčo!

Helena Co je?

Baláš Poslyš, my dva jsme spolu vždycky dovedli mluvit jako chlap s chlapem. Řekni mi na rovinu, ale opravdu na rovinu: nemáš pocit, že nám to s ptydepe nejde všechno tak, jak by mělo a že nám, otevřeně řečeno, i leccos vážne?

Helena Mám, Honzo.'---

Baláš Díky!

*I*Zadními dveřmi nahlédne Kubš!

Helena Můžu jít?

Baláš Běž, děvče -

*I*Helena odkvapi zadními dveřmi.

Baláš přechází zamyšleně po místnosti,

pak usedne a opět promluví k tajným dvířkám!

Kolego Grossi -

Gross *Iza scénou!* Prosim, kolego řediteli!

Baláš Doufám, že ten včerejšek neberete vážně, to byl jen takový tyátr. Budu ti tykat, jo?

Gross *Iza scénou!* Samozřejmě, kolego řediteli, budu rád!

Baláš A vůbec - polez ven, člověče! Přece nebudeš dělat takovou práci! Ty! Nechápu, proč bys nemohl zůstat dál náměstkem!

Gross *Iza scénou!* Po tom všem?

Baláš Musíme přece, sakra, něco riskovat! Já tě prostě nedám!
Máme teď určitě těžkosti - s ptydepe nám nejde všechno tak, jak by mělo

Gross *Iza scénou!* Slyšel jsem -

Baláš A v téhle situaci tě tady prostě potřebuju!

I Tajnými 'dvířky' se vysouká po kolenou

a pozPátku Gross!

Posaď se!

I Gross usedá I

Kde je nadšení, které všichni měli, když jsme s ptydepe začí nali! Víš, já šel za ptydepe jako beran - nespál jsem - dřel - organizoval - pil jsem jen vodu - jedl fénmetrazin - když šlo, o, věc, neznal jsem bratra - no však si jistě vzpomínáš

Gross Vzpouínám

Baláš Byla to nejlepší doba mého života. A vidíš - takhle to dopa dá! To jsme přece nechtěli!

Gross Však ono se to zas nějak dá dohromady -

Baláš Poslyš, Pepku, my to spolu zase všechno dáme do pořádku!

Ty máš zkušenosti z dřívějšíka - víš, jak se to dělalo, když to klapalo - já zase vím, jak by se to mělo dělat, aby to klapalo - když se spojíme, tak by v tom byl čert, aby to nešlo! Máš večer čas?

Gross Ano

Baláš Sejdeme se někde v klidu u piva a všechno si to pořádně pro myslíme! Uděláme si takovej malej fárplán, abysme věděli,

jak na to. O koho jinýho se tady můžu opřít, když ne o tebe?

Gross Ale já -

Baláš *!pferuši hol* A teď jdi pro Jirku, ať zase hezky nakluše do pozorovatelný. Už se v tom osvědčil a musí pochopu;--ž-e ve vyšších funkcích teď potřebujeme především odborníky.

jGross odejde zadními dveřmi.

Delší pauza.

Baláš se prohledává,

ale cigarety nenalézá.

Podívá se na hodinky. Pak se zadními dveřmi vrátí Mašát,

nese desky a rychle míří k postranním dveřím I

Baláš Zdeňku!

IMašát se zastaví I

Ještě jsi mi neřekl, jak jsi na tom s překlady z ptydepe!

Mašát Z ptydepe jsem nepřeložil ještě nic.

IZadními dveřmi vstoupí Kunc,

nese desky a míří k postranním dveřím I

Baláš Doktore! *JKunc se zastaví. Mašátovi!*Jak to?

Mašát Nikdo si ještě nepřinesl povolení tady od Kunce.

Baláš Doktore, proč nechceš nikomu vystavit povolení k překladu?

Kunc Copak můžu vystavovat povolení bez osobně-evidenčních materiálů?

IZadními dveřmi vstoupí Helena, ,

nese desky a míří k postranním dveřím!

Baláš Helčo! *!Helena se zastaví. Kuncovij* A to ti ještě nikdo ty materiály od Heleny nepřinesl?

Kunc Nikdo.

Baláš Helčo! Proč nikomu nechceš vydat ty zatracené evidenční materiály?

Helena Můžu je vydat jedině, až budu vědět, že nejsou v rozporu se závěry, obsaženými ve vyrozuměních, a tyto závěry se nemůžu dozvědět, protože vyrozumění jsou psána v ptydepe a já, jak víš, nesmím překládat. Citróny mi to děvče ještě nepřineslo?

Baláš Proč jim to tedy nepřekládá Mašát?
Mašát Překládám jen na Kuncovo povolení!
Baláš Tak musí Kunc dávat povolení!
Kunc Nemůžu, když nikdo nemá materiály od Heleny!
Baláš Slyšíš to, Helčo? Musíš přeci jen vydávat ty materiály!
Helena Vždyť nesmím překládat!
Baláš Proč jim to tedy nepřekládá Mašát?
Mašát Překládám jen na Kuncovo povolení!
Baláš Tak musí Kunc dávat povolení!
Kunc Nemůžu, když nikdo nemá materiály od Heleny!
Baláš Slyšíš to, Helčo? Musíš přeci jen vydávat ty materiály!
Helena Vždyť nesmím překládat!
Baláš Proč jim to tedy nepřekládá Mašát?
Mašát Překládám jen na Kuncovo povolení!
Baláš Tak musí Kunc dávat povolení!
Kunc Nemůžu, když nikdo nemá materiály od Heleny.
Baláš Slyšíš to, Helčo? Musíš přeci jen vydávat ty materiály!
Helena Vždyť nesmím překládat!
Baláš To by mě zajímalo, "kdo si tenhle začarovaný kruh vymyslel!

Všichni/sborově/Ty, kolego řediteli!

Baláš No a? Tehdy byla přece docela jiná situace! Tehdy to mělo hluboký
smysl! Dnes jsme ale už dál a proto zavádím s okamžitou platností tyto
zjednodušující změny v dosavadních směrnicích o překládání
ptydepových textů: Za první: Helena může vystavovat osobně-
evidenční materiály, aniž by znala obsah vyrozumění. Za druhé: Kunc
může vydat povolení k překládu i bez osobně-evidenčních materiálů.
Za třetí: Mašát nebude při překládání žádné povolení od Kunce vy-
žadovat. Jasně? Že si můžeme dovolit tato opatření, je dalším

~ výmluvným dokladem správnosti našeho ptydepe!

Baláš podá Mašátovi svůj dopis!

A teď mi to přelož!

Mašát *lčte!* Protest. My, níže podepsaní pracovníci účtárny, ostře

protestujeme proti umístění našich kanceláří ve sklepě a oznamujeme, že už nadále nemůžeme pracovat v takových podmínkách, jaké nyní máme

Baláš *Pferuši hol To stačí! Můžete pokračovat v práci IBaláš odejde zadními dveřmi.*

Mašát, Kunc a Helena chvilku mlčky stojí, pak se pootevrou zadní dveře, objeví se Kubš a pokyne jim, aby šli za ním. Všichni rychle odejdou zadními dveřmi.

Pauza. Pak zadními dveřmi pficházejí Gross s Jirkou.

Jirka je nasupený, mračí se,

vztekle kopne do věšáku, pak do stolu,

pak si odplivne, poklekne a začne se soukat do tajných dvířek. Kdyžje

uvnitř, vyhodí ~duď popuzeně hasicí pistroj. Gross ho vezme a zamíří k zadním dveřím.

Vtom jimi ale vstoupí Marie se sít'ovkou

plnou citrónů. Když spatří Grosse, pfekvapeně se zastaví I

Marie Víte, co by z toho bylo, kdyby vás tady někdo viděl?

Gross Nejsem už pozorovatelem

Marie **J**akto?

Gross Baláš mě udělal zase náměstkem

Marie **G**ratuluju!

Gross **P**rosím vás - k čemu? Bylo by pro mě lepší, kdybych mohl zůstat pozorovatelem

Marie Rozumím - nečekají vás asi příjemné úkoly

Gross Nemluvme o tom! Mějte se tu hezky - a přijďte se někdy za mnou podívat!

IGross opět zvolna zamíří k zadním dveřím

Marie **K**olego náměstku -

Gross *Izastaví se I* Ano?

Marie Už vám někdo přeložil tamto - co jste chtěl včera přeložit?

Gross Vyrozumění? Ne. A nikdo mi to podle platných nařízení ani přeložit nemůže. A snad je to nakonec lepší

Marie. Myslíte, že bude záporné?

Gross Naučil jsem se čekat vždycky to nejhorší.

Marie Oni vám při inventarizaci na něco přišli?

Gross Ne. Měl jsem sice zrovna razítka doma, to je pravda, ale nosil jsem ho domů z pracovních důvodů, a ne kvůli dětem, jak mi předhazují. Jestli si s ním hrál Otík za celou dobu dvakrát!

Marie Když máte čisté svědomí, tak se nemáte čeho bát! Vaše nevina se prokáže, musíte ale bojovat! Já věřím, že když se neustupuje, musí pravda vždycky nakonec vyjít na povrch!

IGross jde k Marii, smutně se na ni usměje a pohladí ji po tváři

Gross Co vy víte o světě, milé dítě! Ale přesto: kéž byste vždycky zůstala taková! Víte, člověk musí být v životě pevný! Já - bohužel moc pevný nikdy nebyl, jsem spíš takový intelektuální typ, nerozhodný, pořád plný pochyb a ohledů, spíš snílek

I než muž činu - a to je moje smůla.

IPauzaJ

Když to tak vezmu kolem a kolem, vidím, že mnoho věcí jsem si v životě vlastně zpackal sám. Obvykle jsem příliš brzy ustupoval, příliš snadno podléhal výhrůzkám, příliš jsem důvěřoval lidem.

IPauzaJ

Jestli budu mít ještě někdy vliv na běh věcí, pokusím se dělat všechno jinak! Míň duchaplných slov, ale víc reálných činů; věcnost, chladná hlava, neústupná hrdost, přísnost a kritičnost - především na sebe sama - to jsou vlastnosti, které mi vždycky chyběly!

[PauzaJ

Snad je to částečně tím, že patřím k takové divné, ztracené generaci - rozdali jsme se v drobných, nejlepších letech svého života jsme investovali do věcí, které za to nestály, a tak dlouho jsme mluvili o velkém poslání, které máme, až jsme dočista zapomněli něco skutečně velkého vykonat. No prostě - lítali jsme v tom pěkně! Ale já věřím - aspoň pokud jde o mě

že si to dokážu aspoň reálně a bez hysterické sebelitosti přiznat, že se z těch všech otřesů dokážu vzpamatovat, že jsem pořád ještě schopen za vším, co bylo, udělat pořádnou tečku a začít 'docela znovu a docela jinak!

Marie *Idojatěl* Máte s sebou to své vyrozumění?

Gross Snad nechcete -

Marie Jsem dospělá a vím, co dělám. Dejte to sem!

IGross vyndá své vyrozumění, podá je Marii, ta je vzrušeně čte!

I čte I Vážený kolego řediteli, poslední inventarizace na vašem úseku ukázala, že vznesené obvinění z pravidelného odcizování razítka s bankovním spojením pro nepříslušné účely je ve vašem případě zcela bezpředmětné a že je naopak nutné vyzdvihnout její vysoce pozitivní výsledky, jasně prokazující, že vedete úřad svědomitě a odpovědně a že zasluhujete tudíž plnou důvěru. Potvrzuje to ostatně také skutečnost, že od začátku zastáváte zcela ujasněné stanovisko v otázce ptydepe. Náš vztah k této akci byl vždycky naprosto odmítavý, protože ji hodnotíme jako hluboce škodlivý pokus postavit úřední styk na zmatený, nereálný a antihumanistický základ a svěst oprávněnou snahu o jeho maximální přesnost na vyložené scestí. Doporučujeme vám, abyste co nejrozhodněji a nejrychleji zlikvidoval všechny případné pokusy zavést do vašeho úřadu ptydepe a abyste ostře zúčtoval se všemi, kdo ptydepe šířili kvůli svému osobnímu prospěchu a bez ohledu na jeho důsledky. Přejeme vám mnoho úspěchů v další práci a jsme s kolegiálním pozdravem - podpis nečitelný~

Gross *IPo chvíli vážně!* Děkuji vám, Marie. Konečně-mám příležitost dokázat, že je ve mně víc občanské statečnosti, než kolik jsem jí zatím kdy v životě uplatnil! Slibuji vám, že tentokrát už neuhnu před ničím, i kdybych tím riskoval existenci!

IGross uchoPi svůj hasičl přístroj a energicky zamíří k zadním dveřím. Marie plaše vyhrkne!

Marie Líbíš se mi -=^{'''}

Gross Tvou sympatii si teprve musím zasloužit! Nazdar!
I Gross odejde zadními dveřmi. Pauza |

Jirka *Iza scénou |* Udělala jsi blbost, Marie!

Marie *I zděšeně!* Vy jste tady? .

Jirka *Iza scénou |* Před chvílí jsem se vrátil. A nelituji toho. Zajisté chápeš, proč!

Helena *Iza scénou!* Tak co je s těma citronama?

Marie *I tiše!* Chápu -

KONEC DEVÁTÉHO OBRAZU:

DESÁTÝ OBRAZ

Kancelář ředitele. Baláš sedí za stolem a hledá marně po kapsách cigarety. Hana se češe. Zadními dveřmi energicky vstoupí Gross s. hasicím přístrojem.

Gross Přicházím, abych vám oznámil, že je konec vaší éry. Právě mi bylo přeloženo vyrozumění, které jsem dostal a z něhož jasně vyplývá nejen to, že, pokud jde o razítko jsem nevinný, ale především to, že jsem jediným právoplatným ředitelem tohoto úřadu. Dále jsem v' tomto vyrozumění vyzván, abych okamžitě a co nejrozhodněji skoncoval s ptydepe -

Baláš Haničko -

Hana Pr(s)ím, kolego, řediteli?

Baláš Nepůjdete si' pro buráky?

Hana Mohu?

Baláš. Běžte a přineste mi cigarety!

I Hana odkvapí zadními dveřmi!

Promiň. Co jsi říkal?

Gross Mimoto jsem v něm vyzván, abych okamžitě skoncoval s ptydepe a abych přísně zúčtoval se všem, kteří se do jeho zá

děni angažovali kvůli svému osobnímu prospěchu. Jinými slovy: historie dala za pravdu mně a já - opíraje se opět o pravomoc, která mi přísluší...

(Postrlími dveřmi nahlédne Kubš)

Baláš Za chvílku, Kubši, jo?

(Kubš opět přivře dveře)

Co jsi říkal?

Gross Jinými slovy: historie dala za pravdu mně a já - opíraje se opět o pravomoc, která mi přísluší - vyvodím z toho, co se stalo, patřičné důsledky. Způsob, jakým jste se zmocnil tohoto úřadu a vnutil mu ptydepe, volá po odplatě. Jsem humanista a má koncepcce -

(Zadními dveřmi se vrad Hana s pytlíkem oříšků a cigaretami.)

Cigarety dá Balášovi,

pytlík si dá do tašky. Usedne a pokračuje v česání!

Baláš Díky, Haničko!

(Baláš si s chutí zapálil)

Co jsi říkal?

Gross Jsem humanista a má koncepcce vedení tohoto úřadu vychází z ideje, že každý úředník je člověk a musí být stále víc člověkem. Proto musím bojovat proti každému, kdo by chtěl tuto ideu poplivat. Boj za vítězství rozumu a mravnosti -

(Postrlími dveřmi nahlédne Kubš)

Baláš Za chvílku, Kubši, za chvílku!

(Kubš opět přivře dveře)

Co jsi říkal?

Gross Boj za vítězství rozumu a mravnosti stavím nad mír za cenu jejich ztráty. A boj proti všemu, co jste tu napáchal, dobojuji až do konce. Myslím, že není za těchto okolností udržitelné, abyste nadále setrval v našem úřadě. Buďte tak laskav a vystěhujte se z mého stolu!

Baláš *(Nabízí Grossovi cigaretu)* Nechceš?

Gross Říkal jsem, abyste byl tak laskav a vystěhoval se z mého stolu!

Baláš Vem si! Jsou výborné -

Gross Vystěhujte se z mého stolu!

fJ Baláš Po obědě, jo?

Gross Jsem rád, že nekladete zbytečný odpor. Stačí po obědě.

Baláš Nevím, proč bych měl klást nějaký odpor!

Gross Vy se mnou souhlasíte?

Baláš Ovšem.

I Gross překvapeně postaví hasicí přístroj na zemi

Gross Jakto?

Baláš Prozřel jsem.

Gross Skutečně?

Baláš Ano. Poznal jsem, že ptydepe je nesmysl. Věřil jsem v ně, bojoval jsem za jeho prosazení, ale bylo to celé omyl. Subjektivně jsem to myslel dobře, ale objektivně sehrálo mé úsilí negativní roli a proto musím chtít nechtít nést všechny ostré důsledky svých činů.

I Postranními dveřmi nalůedne Kubš/

Ještě okamžik, Kubši!

I Kubš opět přivře dveře!

Gross To říkáte upřímně? Mate mě váš klid

Baláš Můj klid vyplývá z toho, že tvá přísná, ale spravedlivá slova vyjadřují věci, které už dlouho tragicky cítím, a že mě proto naplňují silným pocitem úlevy, že už nebudu nucen pokračovat v díle, kterému nevěřím, a že bude konečně zjednána náprava chyb, které jsem způsobil. Přeju ti hodně zdaru při likvidaci všech zhoubných následků ptydepe a pevně věřím, že tvá práce bude přinejmenším tak úspěšná, jak byla má neúspěšná. Budu ti pomáhat, seč mi budou mé skromné síly stačit. *I Nabízí Grossovi cigaretul Vem si!*

Gross Děkuji. Zdá se, že jste šel do sebe

Baláš Ano.

Gross Možná, že jste se opravdu upřímně mýlil -

Baláš Určitě.

Gross Jak jste to myslel - že mi budete pomáhat?

Baláš Fakt nechceš cigaretu?

Gross Nemám chuť. Jak jste to myslel, že mi budete pomáhat?

Baláš Ale jsou opravdu báječné!

Gross Věřím. Jak jste to myslel - že mi budete pomáhat?

Baláš Jestli si nevezmeš, urazíš mě! No ve funkci náměstka přece!

Gross Jde zřejmě o určité nedorozumění - říkal jsem, že opustíte úřad -

Baláš Přece bys nešel tak daleko!

Gross Je mi líto, ale umínil jsem si, že tentokrát budu neústupný.

Nechci opakovat své staré chyby!

Baláš Nezlob! Já tě tady taky nechal jako náměstka!

Gross To bylo něco jiného! Měl jsem být správně ředitelem a pravda byla na mé straně!

Baláš To víme všichni teď!

Gross Mně to bylo jasné od začátku!

Baláš To je snadné - být vždycky od začátku proti! Daleko těžší je za něčím jít - i s rizikem, že si rozbiješ hubu!

Gross To ale nic nemění na skutečnosti, že jste hlavní viník, a musíte nést tedy i hlavní trest! Prostě si sbalíte svých pět švestek, půjdete odtud a basta!

Baláš A když nepůjdu?

Gross Půjdete!

Baláš Ty jsi nějaký hrhr!

I Vynadá papír a ukáže ho Grossovi!

Baláš Poznáváš tenhle papír? Jeto dodatečný příkaz k zavádění ptydepe a pokud se nemýlím, je na něm tvůj podpis, nikoli můj! Anebo jsi snad v nebyl té době ředitelem ty? Kdo je tedy hlavní viník?

IPostranními dveřmi nahlédne Kubš!

Hned to bude, Kubši, hned! *JKubš opět*

přivře dveře I

Tak co?

Gross Ten jeden podpis je přece nicotná směšnost ve srovnání se vším, co jste v té věci podnikl vy!

Baláš Před historií existují bohužel jen takové podpisy!

Gross Nehledě k tomu, že k tomu podpisu jste mě prostě donutil!

Baláš Já? Nevzpomínám si

Gross No přece tou léčkou s autentizací sešitu! .

Baláš O tom bych, být tebou, nemluvil!

Gross Proč ne?

Baláš Copak to nechápeš? Nebýt historiky se sešitem, mohl bys tvrdit, že jsi podepsal ptydepe z upřímného přesvědčení -" což by tě sice neomlouvalo, ale aspoň tvůj čin nějak lidsky vysvětlovalo, zatímco odvoláváš-li se na sešit, přiznáš tím, že jsi ptydepe zavedl jen z nicotné .osobní zbabělosti: abys unikl spravedlivému trestíku za sešit, neváhal jsi uvrhnout celý úřad do téhle katastrofy. A nebýt naopak podepsání ptydepe, mohl bys předstírat, že jsi v případě sešitu netušil protiprávnost svého činu, zatímco podepsáním jsi přiznal plné vědomí jeho trestnosti a panický strach z ní. Takže, jak vidíš, obě tvé viny jsou tak originálně navzájem propojeny, že jedna mnohonásobně umocňuje druhou, a kdybys k vině za ptydepe dobrovolně přiznal i vinu za sešit, nenechal bys už nikoho na pochybách o pravém viníkovi všeho, co se stalo. Tak co, dohodnem se?

Gross Odejďeme tedy oba!

Baláš Pokud jde o mne, nevím, proč bych odcházel.

IPauzaJ

Gross I *tiše* I A vy byste mi skutečně ve všem poctivě pomáhal?

Baláš Jsem rád, že se náš rozhovor konečně dostává do věcných kolejí.

Samozřejmě, že bych ti pomáhal. Vezmi si

IBaláš nabízí Grossovi cigaretu, Gross si bere, Baláš mu zapaluje!

Gross Máte řadu zkušeností - dovedete jít za věci jako beran - šel

byste jako beran i proti ptydepe?

Baláš Nedovedu pracovat jinak!

*IPostranními dveřmi nahlédne Kubšl
Už to bude, Kubši, hned -
IKubš opět přivře dveře I*

Gross *In-istě!* Někdo to ale odsrat musí, znáte lidi -

Baláš To nech na mně! *Ivolá k postranním dveřím!* Kubši, už!

*IPostranními dveřmi vstoupí Kubš, za ním jdou Mašát, Kunc a Helena,
všichni tři s deskami, které měli už v předešlém obraze. Stavějí se do řady,
otvírají desky jako by se chystali k sborové recitaci
Můžete začít!*

IKubš jim dá rukou povel, začínají slavnostně čísti

Mašát,

Kunc, Helena *lčtoul* Vážený kolego řediteli! Delegation, která k tobě pod vedením tady kolegy Kubše přichází, je složena z lidí, kteří do posledního okamžiku upřímně věřili v ptydepe a stáli v čele jeho zavádění. O to těžší pro nás, tvé věrné spolupracovníky, nyní je, předstupujeme-li před tebe jako delegation, která tě jde varovat před možnými následky dalšího šíření ptydepe. Avšak právě proto, že jsme pro ptydepe tolik udělali, cítíme povinnost jako první upozornit na prohlubující se a neřešitelné rozpory, s nimiž je jeho zavádění spojeno *IBaláš jim naznačí, že mohou přestat!*

Baláš Drazí přátele! Vím dobře, možná lépe než vy sami, jak zoufalá je situace, do níž jsme se s ptydepe dostali, a ubezpečuji vás, že mi způsobila už nejednu bezesnou noc. Jako dosavadní ředitel беру na sebe také podstatný díl viny za celou věc. Mysleli jsme to dobře, ale dělali špatně. Prostě jsme se mylili, a teď musíme statečně a bez jakéhokoli pocitu ukřivdění nést důsledky svých činů a s dvojnásobnou energií bojovat za nápravu všeho, co jsme zkazili. Podnikl jsem - v souladu s vyššími pokyny - některé první kroky, s nimiž vás nyní seznámím, neboť už konkrétně směřují ke smělému řešení situace, na kterou mě přicházíte upozornit. Především odstupuji z funkce ředitele a předávám ji tomu, kdo je k ní nejpovolnější: tady kolegovi Grossovi, který si pronesl údo

bím ptydepe neposkvrněný štít, navíc ještě obohacený o některé křivdy, kterých jsme se na něm dopustili. Sám vděčněpřijímám z rukou kolegy Grosse funkci jeho náměstka, a to především proto, abych mohl pilnou práci prokázat svou vůlí pracovat v novém duchu a odčinit tak vše špatné, čeho jsem se v dobrém úmyslu dopustil. A nyní předávám slovo kolegovi Grossovi

Gross **I rozpačtě I** Co k tomu dodat? Nezlíbím se na vás. Víím,
, že jste to mysleli poctivě. Důkazem toho je i tato vaše delegace,
která přichází ve jménu rozumu a mravnosti. Tedy: co bylo
bylo, nemluvme už o tom. O co teď běží, je budoucnost!

*Mašát, Kunc a Helena se dívají tázavě na Kubše. Ten jim naznačí,
aby otočili stránku, čtou další text.*

Mašát, Kunc a Helena **I čtou I** Promiňte, kolego řediteli, ale my se
nemůžeme spokojit s tak stručným vysvětlením. Vložili jsme svůj život
do boje za nesprávnou věc a chceme vědět, kdo za to může a kdo z
toho těžil. Byli jsme podvedeni a máme právo vědět, kdo nás podvedl!

Gross *ltiše Balášovi!* Odpovíte na to?

Baláš *ltiše Grossovi!* **JO. I Nahlas I** Přátelé! My všichni jsme tím
vinni!

Helena *Ina Kubšův pokyn* \ To je fráze!

Mašát *na Kubšův pokyn* Chceme znát konkrétní osoby!

Kunc *na Kubšův pokyn* Jména!

Baláš Dobře, řeknu vám je tedy! Všichni jste si pravděpodobně všimli, že po
našem úřadě chodil od jisté doby záhadný mlčící muž, o němž jsme
nikdo nevěděl, co vlastně u nás dělá. Sám jsem poznal toho člověka
nejlépe, protože jsem byl pod
jeho přímým dohledem. Nevyčerpatelná byla studnice metod, jimiž nás
nutil dělat věci; s nimiž jsme nesouhlasili. U všeho byl přítomen - vždy
zahaalen rafinovaně do roušky)nenápadnosti a tichého pobočnictví. A
není náhoda, že tato šedá
eminence ptydepe, tak pečlivě vždy dbající o to, aby se na

venek nezkompromitovala, vetřela se dnes - kdy je věc,
která tak patolízalsky sloužila, nadobro prohrána - do čela
vaší delegace-; -zneužívajíc vaší poctivé důvěry a odvracejíc od sebe
každé podezření maskou -kritického postoje k ptydepe.

*IKubš se zoufale obrací na Mašátu, Kunce, Helenu a Hanu. Všichni se ale
od něho odvracejí. Hrobové ticho. Kubš přeběhne rozčileně místnost, zastaví
se u zadních dveří a zvolál*

Kubš *At' zhynou umělé jazyky! At' žije přirozená lidská řeč! At' žije člověk!
jRozpačitá pauza. Po chvílce někdo zaklepe na zadní dveře,
všichni se k nim otočí. Pauza. Zaklepání se opakuje.
Tázavé pohledy. Třetí zaklePáníl*

Dále!

Gross *IZadními dveřmi vstoupí Šuba I*

Baláš *Nazdar, Šubo! Pojd' dál! To je kolega Šuba .*

IŠuba se všem ukloní, pak usedne na Kubšovo místo. Všeobecné uvolněníl

Gross *Abych to tedy dopověděl: o co teď běží, je budoucnost. Vyzývám vás,
abyste všechny své nejlepší síly vložili nyní do boje za rychlý a
úspěšný návrat přirozeného lidského jazyka, naší milované
mateřštiny*

Baláš */přeruší ho I Počkej, Pepku! Kolegové jsou už jistě unaveni, co bude
dál, to si můžem vyříkat zítra. Teď navrhuji, abychom šli společně na
oběd! Kdo je pro?*

IMašát, Kunc, Helena, Šuba a Hana ihned zvednou rucej

Mašát *Tomu říkám nápad!*

Kunc *Bravo!*

Helena *Hurá na guláš!*

Baláš *Sraz je za čtvrt hodiny na překladatelském středisku!*

IMašát, Kunc a Helena se vyhmou zadními dveřmi I

Tak to bychom měli. Není ti zima, Šubo?

IŠuba zakroučí hlavou, jde ke stolu

a začne sbírat papíry, které tam leží,

*a strkat je do kapes. Baláš jde k 'hasicímu přístroji, a
visícímu na zdi, sundá ho a oba pak odcházej; zadními dveřmi I*

Gross Zdá se, že věci vzaly rychlý spád

Hana Kolego řediteli -

Gross Nemohl jsem dělat nic jiného - otevřený odpor by znamenal

),
můj konec - takhle můžu aspoň leccos jako ředitel zachránit-

Hana Kolego řediteli -

Gross A vůbec - kde stojí psáno, že se z Baláše nevyklube nakonec
docela užitečný člověk? Když ho využiji na správném místě -

Hana Kolego řediteli

Gross Co je?

Hana Mohu na oběd?

Gross Běžte!

Hana si rychle bere příbor

a odchází zadními dveřmi.

Gross hledí prázdňě před sebe.

Postranními dveřmi vstoupí Baláš s Šubou,

oba si nesou příbory a míří k zadním dveřím I

Gross *Jpro sebe I* Proč se nemůžu stát zase malým chlapcem! Začal
bych docela jinak!

Baláš Začal bys možná jinak, ale skončil stejně, tak to máš fuk!

IBaláš s Šubou odejdou zadními dveřmi.

Gros sještě chvílku hledí do prázdna,

pak vezme svůj hasicí přístroj,

pověsí ho na jeho původní místo,

vezme si ze zásuvky příbor

a odchází pomalu zadními dveřmi I

KONEC DESÁTÉHO OBRAZU

JEDENÁCTÝ OBRAZ

Ptydepové učiliště. Na židlich sedí opět všichni čtyři žáci, včetně Kalouse. Perina přednáší.

Perin.a Základní chybou ptydepe bylo, že se nekriticky přeceňoval význam redundance. Redundance se stala kampaní, heslem dne, přičemž se docela zapomnělo, že mimo užitečnou redundanci, snižující nebezpečí nesprávných interpretací textu a zvyšující tudíž jeho spolehlivost, existuje i redundance neúčinná, spočívající jen v mechanickém prodlužování textu. V honbě za maximální redundancí vkládali dokonce někteří snaživí

\ úředníci mezi ptydepová slova, už tak dost dlouhá, další takzvaný prázdný text, slepě zvyšující procento redundance, takže délka úředních textů neúměrně a zcela nesmyslně rostla. *IZadními dveřmi v-stOujlí Baláš a Šuba s přibory, procházejí místností, Baláš poklepe uznale přednášejícího Perinu na rameno, oba pak ode*

jdou postran~'tkeřmil

Slyšel jsem například o případě, že strohé předvolání na vojenském úřadu si vyžádalo šestatřicet hustě popsaných stran textu. Jiným zhoubným úkazem byly některé stylistické konvence, které v období ptydepe vznikly: snaha o maximální nepodobnost mezi následujícím a předchozím, z níž tyto konvence vyrůstaly, omezovala stále více možnosti dalšího pokračování textu, až v určitých případech buď mohl text pokračovat vždycky už jen jedním možným způsobem, takže jeho

\\ autor ztratil jakýkoli vliv na své sdělení anebo prostě nemohl pokračovat vůbec.

IZadními dveřmi vstouPí Gross s přiborem, míří k postranním dveřím, když ale slyší Perinu, zarazí se a poslouchá I

Na všech těchto chybách ptydepe se tvůrčím způsobem poučil nový syntetický jazyk chorukor, který se už nepokouší omezit nespolehlivost textu pracovním

hledáním slov vzájemně si nejnepodobnějších, ale který toho účinně dotahuje naopak cílevědomým podchycením a zorganizováním jejich podobnosti. Čím podobnější slova, tím příbuznější je i jejich význam, takže případná chyba v textu reprezentuje jen nepatrnou odchylku v jeho významu.

IGross odbíhá postranními dveřmi I

Má to nesčetné výhody, mezi nimi i tu, že se chorukor velmi snadno učí - kolikrát stačí znát jediné slovo z určitého významového okruhu, abychom pak sami - bez jakéhokoli dalšího učení - uhádli i četná další slova s podobným významem.

Kalous *Ihlási sej* Prosím -

Perina Prosím?

Kalous *Ivstane!* Mohl byste nám to demonstrovat na nějakém příkladě?

Iusedne!

Perina

Samozřejmě. Pondělí se v chorukoru řekne ilopagar, úterý ilopager, středa ilopagur, čtvrtek ilopagir, pátek ilopageur, sobota ilopagoor. Jak myslíte, že se řekne neděle? No? *Ihlási se Jediny Kalous!*

Tak Kalous!

Kalous

Ivstane I Ilopagor. I Usedne I

Perina

Správně, Kalous! Máte jedničku! Že to je velmi lehké? *!Kalous*

IJ..řítakál)

No vidíte! A přitom nebezpečí omylu je zcela zanedbatelné, protože splete-li se například úřednice a místo ilopageur napíše na pozvánku na schůzi ilopager, nikterak tím nezkrusí náplň a poslání schůze. Maximálně se stane to, že se úředníci sejdou místo v pátek už v úterý, a věc, o kterou běží, tím bude dokonce urychlena!

KONEC JEDENÁCTÉHO OBRAZU

DVANÁCTÝ OBRAZ

Sekretariát překladatelského střediska. Marie stojí smutně u svého stolu, jsou tu Baláš s Šubou, oba s příbory. Zaznívá sem vzdálený hluk oslavy, jako v šestém obraze. Marie zavzlyká, Baláš na ni pohlédne.

Baláš Nezlobte se, ale slíbil jsem kolegovi řediteli, že budu pracovat jako beran, a nechci se tomu slibu hned první den zpronevěřit nějakými kompromisy. Co je vedle?

Marie *lvzly'kajíc!* Kolega Wassermann má narozeniny, tak mu kolegové připíjejí -

Baláš Jožka Wassermann? Slyšíš to, Šubo? Jožka má narozeniny!
IBaláš s Šubou míří k postranním dveřím. Vtom vběhne zadními dveřmi vzrušený Gross s příborem v ruce I

Gross Kolego náměstku -

Baláš Ano?

Gross Co to má znamenat?

Baláš Co?

Gross Už se tady zase vyučuje nějaký umělý jazyk!

Baláš Chorukor.

Gross Domluvili jsme se přece, že se do úředního styku vrátí naše normální mateřština!

Baláš Nepamatuji se, že bychom se na něčem takovém domluvili

Gross Ale vždyť v mém vyrozumění jasně stojí -

Baláš Pokud vím, tak o tom, jaký jazyk teď máme používat, tam nic nestojí. Účtování s pydepe neznamená, že se zřekneme snahy zavést do úředního styku konečně přesnost a pořádek. To bychom, tak říkajíc, vylili s vaničkou i dítě. Nemám pravdu, Šubo?
ISuba přikývne I

Gross Já to chápal tak, že -

Baláš Chápal's to špatně. je vidět, že jsi žil dlouho v izolaci, která tě tragicky poznamenala ztrátou živého kontaktu s realitou.

Nechci ti mluvit do ředitelských věd, ale když vidím, že vyloučeně tápeš a že by ses mohl snadno dostat do konfliktu s názorem většiny našich úředníků, musím zasáhnout - to se na mě nezlob!

Gross A nebylo by tedy jednodušší, abyste vy zůstal dál ředitelem a já vaším náměstkem?

Baláš Tuhle nerozvážnost jsem už jednou udělal a nechci ji opakovat. Dělejme každý, co nám sedí! Já mám určité organizační schopnosti, které můžu výborně uplatnit ve funkci náměstka, ty zas líp uneseš tíhu odpovědnosti, která je spojena s funkcí ředitele. Nehleď k tomu, že lidé potřebují občas pocit změny! *IŠubovil* Ti se tam nějak zákecali! Jdem tam!

IBaláš a Šuba odejdou postranními dveřmi. Zvuk zábavy se zesílí, pak se zase ztiší I

Marie Josefe -

Gross Copak?

Marie Ty jsi mi neřekl, že se vrátil pozorovatel

Gross No a?

Marie Všechno slyšel a viděl!

Gross Co všechno?

Marie Že ti překládám vyrozumění -

Gross A co?

Marie Píchnul to na mě a já dostala okamžitou výpověď, protože jsem přeložila závažný pydepový text bez absolutoria.

Gross Ptydepe se přece ruší -

Marie Kolega Baláš mi řekl, že to s tím nesouvisí, zákaz je zákaz, a kde prý máte záruku, že bych neposkytovala neoprávněné překlady i z chorukoru - prý ti slíbil, že bude pracovat jako beran, a nechce se tomu slibu hned první den zpronevřit nějakými kompromisy -

Gross Co budeš dělat?

Marie Nezlob se, že tě tím otravuju, ale ty bys nemohl jeho rozhodnutí zrušit? Nebo se aspoň za mě přimluvit?

Dlouhá pauza, zábava je hlasitější, pak se opět ztišuje. Gross se náhle obrátí k Marii a začne vážně mluvit

Gross Drahá Marie! Žijeme ve zvláštní, komplikované epoše! Jak řekl Hamlet: vymknuta z kloubů, naše doba šílí. Jen uvaž: létáme na Měsíc, ale přitom je pro nás stále těžší doletět ke svému vlastnímu já; ovládáme rozpad atomového jádra, ale rozpadu své osobnosti zabránit neumíme; budujeme skvělé komunikace mezi kontinenty, a přitom je pro nás stále větším problémem vybudovat komunikaci člověka s člověkem!

IKrátká pauza, Gross se zamyslí, zazní zábava\————.

Jinými slovy: „nas~život ztratil jakýsi .vyšší úběžník a my se nezadržitelně rozštěpujeme - stále hlouběji odcizení světu, lidem i sobě samým.-Jsme jako ten Sisyfos - valíme balvan života na kopec jeho iluzorního smyslu, aby se vzápětí skutálel zpět, do údolí své vlastní absurdity. Nikdy nežil člověk tak vysunut na sám okraj neřešitelného rozporu mezi vůlí své mravní subjektivity a objektivní možností její etické realizace. Manipulován, z fetišizován a zautomatizován, ztrácí člověk zážitek vlastní totality: zděšen hledí jako cizinec na sebe sama, bez možnosti nebýt tím, čím není, a být tím, čím je.

IOpět krátká pauza, Gross se zamyslí, zábava zazní hlasitěji,

pak se Gross náhle obrátí přímo k Marii a naléhavě pokračuje I

Drahá Marie! Ani nevíš, jak strašně rád bych pro tebe udělal to, oč mě žádáš! Tím víc mě ovšem děsí, že fakticky pro tebe nemohu udělat takřka nic, protože jsem vlastně totálně odcizen sám sobě: touha ti pomoci se totiž ve mně osudově střetává s odpovědností, kterou na mě - chtějícího zde zachránit poslední úlomky lidství - uvaluje nebezpečí hroící našemu úřadu permanentně ze strany Baláše a jeho lidí, odpovědností, která je pro mne natolik závazná, že nemohu absolutně riskovat ztrátu pozice, o níž je opřena, jakýmkoliv otevřeným konfliktem s Balášem a jeho lidmi!

I Gross se odmlčí, zábava vedle vrcholí, nesrozumitelný zpěv, který se promění ve volání

Hlasy **I za scénou I Živijó! Živijó! Živijó!**

I Volání vyvrcholí všeobecným smíchem,

pak se rychle vše uklidňuje - oslava skončila.

Postranními dveřmi přicházejí v průběhu Grossevy řeči Mašát, Kunc, Helena, Hana, Baláš, Šuba, Perina, Kalous a tři úředníci,

z tajných dvířek vylézá Jirka.

Všichni mají přibory, zastavují se v pozadí a čekají na Grosse, aby šli společně na oběd

Gross Ostatně nemělo by smysl tuto mou složitou situaci ještě dál komplikovat jakýmkoliv tragizováním tvých perspektiv. Vždyť nakonec - reálně vzato - jsi ještě mladá, život máš před sebou a nic jsi dosud neztratila! Jen uvaž: kolik lidí například může dnes o sobě opravdu odpovědně říct, že mají bratra u divadla? Mizivé promile! Kdo ví, možná budeš ještě jednou kolegovi Balášovi vděčná za kariéru slavné herečky! Hlavně teď nesmíš ztratit naději, úsměv, lásku k životu a víru v lidi. Rozum do hrsti a hlavu vzhůru! Víím, že je to absurdní, drahá Marie, ale musím teď na oběd.

Nazdar!

JGross odejde do pozadí k ostatním, pauza, všichni se dívají na Marii

Marie **I tiše I Tak hezky tady se mnou ještě nikdo nepromluvil!**

I Všichni zvolna odcházejí - v slavnostním průvodu, připomínajícím pohřeb - zadními dveřmi, v rukou třímají své přibory. Marie si bere tašku, skládá své věci, nasazuje si klobouček, naposled se rozhlédne a pak - dojata - také odchází.

KONEC DVANÁCTÉHO OBRAZU

KONEC HRŮ